

KOKEMUKSIA KANSAINVÄLISESTÄ MAATALOUSHARJOITTELUSTA JA HARJOITTELUKIRJAN KEHITTÄMISESTÄ

Elina Janatuinen
Heidi Kumpula

Opinnäytetyö

Ammattikorkeakoulututkinto

Koulutusala Luonnonvara-ala	
Koulutusohjelma Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Elina Janatuinen ja Heidi Kumpula	
Työn nimi Kokemuksia kansainvälisestä maatalousharjoittelusta ja harjoittelukirjan kehittämisestä	
Päiväys 9.4.2010	Sivumäärä/Liitteet 59+12
Ohjaaja(t) Mariatta Kumpulainen, Sinikka Ripatti, Pirjo Suhonen ja Petri Kainulainen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Savonia-ammattikorkeakoulu, kansainvälisyystoimisto Hannele Tams	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytteessä lähdettiin tutkimaan kansainvälistä maatalousharjoittelua ja harjoittelukirjan kehittämistä kansainvälistä maatalousharjoittelua silmällä pitäen. Kansainvälisestä maatalousharjoittelusta tehdyistä tutkimuksista nostettiin esille positiivisia ja negatiivisia tekijöitä, jotka vaikuttavat opiskelijaan, yrittäjään ja Savonia-ammattikorkeakouluun.</p> <p>Tutkimuksia tehtiin kaksi, haastattelututkimus vuosina 2006–2009 kansainvälisen maatalousharjoittelun suorittaneille opiskelijoille ja sähköinen kyselylomake kansainvälisille maatalousyrittäjille. Tutkimukset olivat laadullisia, joihin osallistui 15 opiskelijaa, ja kolme yrittäjää. Tuloksia analysoitiin sisällönanalyysimenetelmällä.</p> <p>Tärkeimpänä tuloksena voidaan pitää harjoittelukirjaan liittyviä kehitysideoita, joita ovat harjoittelukirjan kääntäminen englannin kielelle ja sen yksinkertaistaminen. Etenkin harjoittelukirjan kääntäminen kohdemaan kielelle oli toivomuksena niin opiskelijoiden kuin yrittäjien puolelta. Maatalousharjoittelutilojen kontrolli korostui, koska negatiivinen harjoittelukokemus voi vaikuttaa nuoreen hyvinkin voimakkaasti.</p> <p>Johtopäätöksenä voidaan pitää, että kansainvälisen maatalousharjoittelun kehittämiseen on tarvetta. Kehitysideaksi nousi tarve opinnäytetyölle, joka jatkaisi tämän kyseisen opinnäytetyön tuloksien pohjalta.</p> <p>Opinnäytetyön haastattelututkimusta voidaan pitää luotettavana johtuen sen laajuudesta ja vastauksien kattavuudesta. Haastattelututkimus suoritettiin luottamuksellisena, joten opiskelijoiden vastausten voidaan olettaa olevan todenmukaisia, ja heidän antaneen vastauksensa harjoittelun kehittämiseksi. Sähköinen kysely kansainvälisille maatalousyrittäjille on kolmen tilan näkemys suomalaisista opiskelijoista ja harjoittelun sujuvuudesta.</p>	
Avainsanat kansainvälisyys, maatalousharjoittelu, harjoittelukirja	

Field of Study Natural Resources and the Environment	
Degree Programme Agriculture and Rural Industries	
Author(s) Elina Janatuinen and Heidi Kumpula	
Title of Thesis Experiences of international farm traineeships and development of training report	
Date 9.4.2010	Pages/Appendices 59+12
Supervisor(s) Marjatta Kumpulainen, Sinikka Ripatti, Pirjo Suhonen and Petri Kainulainen	
Project/Partners Savonia University of Applied Sciences, international office Hannele Tams	
<p>Abstract</p> <p>The objective of this thesis was to survey how international farm traineeship have succeeded in past years and development of the training report with an eye on the international farm traineeship. The research into international training highlighted the positive and negative factors that affect the student, entrepreneur and Savonia Thesis survey was split into two parts; 1) interview survey to Finnish agriculture students and 2) electric inquiry which was sent to Savonia University of Applied Science's international co-operation farms. The interview survey was implemented by interviewing face to face 15 Savonia University of Applied Sciences students who study agriculture, all of whom have taken part in the international farm traineeship between the years 2006-2009. The electric inquiry was sent to farms to research farm holders opinions of Finnish agricultural students and their traineeship on those farms and also about the training report.</p> <p>The most important result of the survey was the development ideas including the training report, of which the most important were the translating of the report into English and making it more simple, especially with regards to it's structure and questions asked.. Translating the report into the language of the country of where the traineeship takes place was considered both my students and entrepreneurs to be especially important. Pre-control of new farms by the school was stressed because a negative traineeship experience can affect the young student in a powerful way.</p> <p>As a conclusion we can assume that there is a need for development of international farm traineeship in Savonia University of Applied Sciences. Human resources and time is needed for that. Maybe one development idea could be that another thesis continues from the results of this survey?</p> <p>Since the thesis survey was quite large and plentiful information was given by interviewed students, we can assume it to be reliable. The answers given by those students interviewed were kept confidential, so that their answers can be considered fair and a pretext for traineeship. The electric inquiry to the three international farm entrepreneurs is their view of Finnish students and the fluency of the traineeship.</p>	
<p>Keywords</p> <p>Internationality, farm traineeship, training report</p>	

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO.....	1
2 KANSAINVÄLISTYMINEN KORKEAKOULUTUKSESSA	2
2.1 Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009–2015	2
2.2 Kansainvälistyminen korkeakouluharjoittelussa	3
2.3 Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus ja työelämä.....	5
2.4 Euroopan komission vihreä kirja ("Promoting the learning mobility of young people")	7
2.5 Ulkomaille lähtevän opiskelijan opas	8
3 KANSAINVÄLISTYMIEN SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULUSSA	
AGROLOGI (AMK) OPINNOISSA	10
3.1 Kansainvälisyys agrologiopinnoissa	10
3.2 Agrologiopiskelijän opinnot ennen maatalousharjoittelua.....	12
3.3 Luonnonvara-alan kansainvälisen vaihdon historiaa Savonia-ammattikorkeakoulussa.....	12
3.4 Tilastoja harjoittelumaista ja opiskelijamääristä	14
4 MAATALOUSHARJOITTELU, HARJOITTELUKIRJA JA TYÖELÄMÄ- HARJOITTELU AGROLOGI-OPINNOISSA	16
5 AGROLOGIOPISKELIJÄN VAIHTOPROSESSI KANSAINVÄLISESSÄ MAATALOUSHARJOITTELUSSA.....	18
5.1 Kv-toiminta, lisämi-verkko-oppimisympäristö.....	18
5.2 Walter Preparatory Course for International Exchange (eLearning)	19
5.3 Kansainvälisen maatalousharjoittelun vaihtoprosessi	21
6 TUTKIMUKSET KANSAINVÄLISESTÄ MAATALOUSHARJOITTELUSTA.....	26
6.1 Laadullinen tutkimus.....	26
6.2 Tutkimuksen toteutus	28
6.3 Kysymysten asettaminen.....	29
6.5 Kansainvälisen maatalousharjoittelun suorittaneet opiskelijat	30
6.6 Ulkomaalaiset maatalousharjoittelutilat	31
7 KOKEMUKSIA MAATALOUSHARJOITTELUSTA ULKOMAILLA	32
7.1 Taustatiedot.....	32

7.2 Harjoittelukirja.....	33
7.3 Harjoittelun sujuminen	39
7.4 Savonia-ammattikorkeakoulun järjestämä ohjeistus ennen vaihtoon lähtemistä	42
8 PALAUTE ULKOMAALAISILTA MAATALOUSHARJOITTELUTILOILTA ...	44
9 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSIA	48
10 PÄÄTÄNTÖ	57

LIITE 1 Haastattelulomake

LIITE 2 Sähköinen kyselylomake

LIITE 3 Haastattelujen lähtökohta kuvaukset

1 JOHDANTO

Pääministeri Matti Vanhasen toinen hallitusohjelma sisältää korkeakoulujen kansainvälistymisstrategian, joka on osa korkeakoulujärjestelmän uudistamista. Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia saatiin valmiiksi tammikuussa 2009, ja vaikutukset tulevat näkymään myös ammattikorkeakouluopetuksessa. Strategian tavoitteena on luoda suomalaisesta korkeakouluopetuksesta vahva ja vetovoimainen, tämä tulee vaikuttamaan myös Savonia-ammattikorkeakoulun lisälmen yksikön arkeen.

Opinnäytetyö käsittelee Savonia-ammattikorkeakoulun luonnonvara-alan kansainvälistä maatalousharjoittelua, ja toimeksiantaja on Savonia-ammattikorkeakoulun lisälmen yksikkö. Savonia-ammattikorkeakoulun maatalousharjoittelun harjoittelukirja on ollut ongelmallinen kansainvälisessä harjoittelussa, ja tavoitteena on saada kirja vastaamaan paremmin ulkomaalaisten mautilojen tarpeita opiskelijänäkökulmasta. Kehittämisen kohteina ovat myös Savonia-ammattikorkeakoulun ohjeistus ja harjoittelun sujuminen. Vastapainoksi opiskelijoiden kokemuksille tutkitaan myös kansainvälisten yrittäjien kokemuksia suomalaisista työntekijöistä.

Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia sekä opiskelijoiden lisääntynyt oma aktiivisuus kansainvälisiä vaihtoja kohtaan tulee lisäämään tulevaisuudessa kansainvälisyystoimiston painetta saada opiskelijoille kansainvälisiä maatalousharjoittelupaikkoja. Työmäärän lisääntyessä kansainvälisten harjoittelupaikkojen hakeminen oikeaan aikaan tulee olemaan tärkeää opiskelijan opintojen etenemisen kannalta.

2 KANSAINVÄLISTYMINEN KORKEAKOULUTUKSESSA

Kansainvälisyydestä ollaan tekemässä suomalaisen koulumaailman arkipäivää. Vaihto-opiskelijat ja -opettajat tuovat kirjavuutta suomalaisten opiskelijoiden arkeen sekä koulussa että vapaa-aikana. Moni suomalainen opiskelija on valinnut osaksi opintojaan kansainvälistymisen joko harjoittelun tai opintojen merkeissä. Uudet kokemukset avartavat mieltä ja erilaisten kulttuurien kohtaaminen luo motivaatiota opintojen suorittamiseen.

Henna Juusola (18, 2009) Suomen ammattikorkeakoulujen liitosta (SAMOK) täsmentää, että *Ammattikorkeakoulujen kansainvälisyys on pikemminkin prosessi, joka koskettaa koko korkeakouluyhteisöä ja sen kaikkia toimintoja*". Johanna Hahteela (13, 2009) jatkaa, että " *Kansainvälinen yhteistyö on keino parantaa koulutuksen ja tutkimuksen laatua, poistaa päällekkäisiä toimintoja ja koota sekä kotimaisia että ulkomaisia voimavaroja yhteisiin hankkeisiin*."

Opiskelijat, jotka valitsevat kansainvälisen maatalousharjoittelun osaksi opintojaan, luovat samalla omia suhteitaan ja verkostojaan maailmalla. Samalla he toimivat suomalaisuuden viestin viejinä, ja lujittavat osaamistamme harjoittelun aikana.

2.1 Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009–2015

Opetusministeriön johdolla perustetaan määräaikainen liikkuvuuden rahoitusohjelma vuosille 2010–2015, jonka kustannukset tulevat olemaan 5 miljoonaa euroa vuodessa. Korkeakouluja veloitetaan sisällyttämään kaikkiin tutkintoihin kansainvälistymistä tukeva osio, jonka toteutuksesta sovitaan henkilökohtaisissa opetussuunnitelmissa. Korkeakoulut tulevat varaamaan riittävät voimavarat opinto-ohjauspalveluihin sekä tekevät yhteistyötä opiskelijajärjestöjen kanssa, joiden tarkoituksena on järjestää opiskelijoille neuvontaa ja tukea. Korkeakoulut kouluttavat myös tuutoreita tukemaan opiskelijoiden opintoja ja vapaa-aikaa. (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009–2015, 20.)

TAULUKKO 1. Liikkuvuuden tavoitteet 2015 (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009–2015, 19)

Tavoite		2015	%	2007	%
Ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä korkeakouluissa		20 000	7	11 303	3,7
Ulkomaisten opiskelijoiden osuus tutkijakouluissa opiskelevista			20		15,8
Ammattikorkeakoulujen opettaja- ja asiantuntijaliikkuvuus (pitkä- ja lyhytkestoinen)	Saapuvat	3 000	47	1 689	26,2
	Lähtevät	4 000	62	3 252	50,4
Yliopistojen opettaja- ja tutkijaliikkuvuus (pitkä- ja lyhytkestoinen)	Saapuvat	4 000	29	1 733	12,7
	Lähtevät	4 000	29	1 223	9
Ammattikorkeakoulujen opiskelija- ja harjoittelijaliikkuvuus (pitkä- ja lyhytkestoinen)	Saapuvat	8 000	8	4 418	3,7
	Lähtevät	8 000	8	7 178	6,1
Yliopistojen opiskelija- ja harjoittelijaliikkuvuus (pitkä- ja lyhytkestoinen)	Saapuvat	8 000	6	5 214	3,8
	Lähtevät	8 000	6	5 275	3,8

Vuoteen 2015 mennessä ammattikorkeakoulujen opiskelija ja -harjoittelijaliikkuvuuden odotetaan melkein kaksinkertaistuvan. Tulevien vuosien aikana muutokset tulevat näkymään kansainvälisten asioiden kanssa toimivien ihmisten kiireenä sekä uusien ihmisten palkkaamisena tai jo organisaatiossa työskentelevien uudelleen sijoittamisella työpaikan sisällä. Opetusministeriö on luvannut rahoitusta, ja pitkällä tähtäimellä muutos tulee vaikuttamaan opetussuunnitelmien suunnitteluun entistä enemmän. Kansainvälisyys ollaan ajamassa yhdeksi tärkeäksi osa-alueeksi opiskelijan opintoja.

2.2 Kansainvälistyminen korkeakouluharjoittelussa

CIMO on kansainvälisten asioiden asiantuntija- ja palveluorganisaatio, joka on perustettu 1991. Organisaatio toimii opetusministeriön alaisuudessa itsenäisenä virastona. CIMO:n tehtäväksi on asetettu Suomen kehittäminen avaramieliseksi ja monikulttuuriseksi sivistys- ja tietoyhteiskunnaksi, ja keinoja tehtävän suorittamiseksi ovat kansainvälinen yhteistyö koulutuksessa, työ- ja kulttuurielämässä sekä nuorison keskuudessa. (CIMO.)

Jaana Mutasen julkaisussa ”Kansainvälinen harjoittelu korkeakouluissa” todetaan, että kansainvälinen harjoittelu ulkomailla on lisääntynyt huomasti viimeisen kymmenen vuoden aikana alan toimitsijoiden ansiosta. Erasmus-ohjelman mukaantulo on lisännyt harjoittelumahdollisuuksien määrää entisestään.

Mutasen tutkimuksessa korkeakouluilta kysyttiin, kuinka ne ovat järjestäneet kansainvälisen harjoittelun hallinnoinnin uudessa tilanteessa, millaisia toiveita ja haasteita on koettu, ja miten CIMO voisi tukea korkeakouluja kansainvälisen harjoittelun asioissa. (Mutanen 2009, 4.)

Kansainvälisen harjoittelun kenttä on muuttunut merkittävästi vuosien 2007–2008 jälkeen, jolloin starttasi Erasmus-ohjelma, jonka ansiosta CIMO voi siirtää kansainvälisten harjoitteluohjelmien painopistettä EU:n ulkopuolelle. CIMO on jo luopunut harjoittelupaikkojen järjestämisestä EU:n alueelle. Tämä onkin tuonut ammattikorkeakouluille paljon uusia mahdollisuuksia, mutta myös paljon vastuuta kansainvälisen harjoittelun tason ylläpitämiseen. (Mutunen 2009, 5.)

Ammattikorkeakoulussa harjoittelu on pakollista toisin kuin yliopistoissa, näin ollen harjoittelulle asetetaan korkeat kriteerit ja opiskelijat kaipaavat enemmän ohjausta harjoittelussaan. Harjoittelupaikkojen laadun ylläpitämiseksi on monitoroitu ja koulutettu harjoittelupaikkoja ja tiivistetty yhteistyötä eri tahojen välillä, ja korkeiden laatu-kriteerien vuoksi harjoittelupaikkojen määrä on vähentynyt. Suuri osa korkeakouluista ei rohkaise harjoittelupaikkojen itsenäiseen hankkimiseen, koska harjoittelupaikan laatua ei näin voida kaikissa tapauksissa taata. (Mutanen 2009, 12.)

Korkeakouluissa järjestetään monipuolisesti infotilaisuuksia kansainvälisestä harjoittelusta ja ne pyrkivät aktiivisesti innostamaan ja motivoimaan opiskelijoita ulkomaan vaihtoon. Suurin osa korkeakouluista järjestää orientaatiojaksoja ja erilaisia tukipalveluja kansainväliseen vaihtoon lähteville opiskelijoille. Osassa korkeakouluja yhteydenpito opiskelijan ja oppilaitoksen kanssa on hyvin tiivistä, mutta osassa oppilaitoksista tukipalveluja on vähemmän esimerkiksi henkilöresurssien vuoksi. (Mutanen 2009, 19–20.)

Korkeakoulut toivoivat erityisesti uusia sähköisiä materiaaleja harjoittelun tukemiseen. Erityisesti kaivattaisiin tietoa siitä, miten harjoittelupaikkoja voitaisiin etsiä itsenäisesti. Lisäksi toivottiin maakohtaista tietoa ja työelämän edustajille suunnattua esitettä ja lisäksi harjoittelu-wikiä. Myös erilaiset materiaalipankit ja motivoivat kysymykset nousivat kehitysideoiksi. Toivottiin myös erilaisia infotilaisuuksia ja niiden kehitystä; infotilaisuuksiin toivottiin enemmän konkretiaa esimerkiksi järjestämällä työnantajia paikalle ja harjoittelussa olleiden opiskelijoiden kertomuksia kokemuk-

sistaan. Myös tiiviimpi yhteistyö harjoittelupaikkojen hankintaa tukevien tukipalveluiden kanssa koettiin tarpeelliseksi. (Mutanen 2009, 21–22.)

Korkeakoulut kokivat haasteelliseksi harjoittelun organisoinnin ja vastuualueiden määrittämisen. Harjoittelukenttä on kovin sirpaleinen ja sen moninaiset osa-alueet aiheuttavat paljon järjestelyjä. Korkeakoulut toivoivat mm. linkkilistaa eri maiden työelämäkäytännöistä, josta saataisiin tietoa esimerkiksi opiskelijan statuksesta yrityksessä. (Mutanen 2009, 23.)

Korkeakoulut kokivat haasteelliseksi opiskelijoiden motivoimisen kansainväliseen vaihtoon. Ongelmaksi koettiin esimerkiksi harjoittelun palkattomuus ja ohjaavien opettajien vähäinen tiedottaminen ja innostaminen asiaan. Verkostoituminen ja tiivis yhteydenpito harjoitteluorganisaation kanssa edellyttää henkilöresursseja korkeakouluilta, ja ”sopivien” opiskelijoiden valikointi tiettyihin paikkoihin koettiin tärkeäksi hedelmällisen korkeakouluyhteistyön edellytykseksi. (Mutanen 2009, 23–24.)

Työnantajien mukaan työelämäsektori tulee kaipaamaan työntekijöiltään tulevaisuudessa teknistä ammattitaitoa (oppimiskyky, teoria ja käytäntö, kokonaisuuksien hallinta). Tulevaisuudessa tarvitaan myös kykyä sopeutua kansainväliseen ympäristöön ja hyvää kielitaitoa. Työnantajat arvostavat kilpailumentaliteettia, sosiaalista asennetta ja oikeaa asennetta työntekijöissään. (Mutanen 2009, 25.)

2.3 Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus ja työelämä

CIMO – Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus - on teettänyt vuonna 2005 tutkimuksen opiskelijoiden kansainvälisestä liikkuvuudesta ja työelämästä. Tutkimuksen näkökulmaksi tarkastella kyseistä asiaa asetettiin työnantajien näkemyksiä ulkomailla opiskelemisesta ja harjoittelemisesta.

Tutkimuksen tarkoituksena oli tarkastella ulkomailta saatuja kokemuksia kotimaan työelämän hyödyllisyyden kannalta. Voivatko työnantajat nähdä vastavalmistuneen opiskelijan työllistymisessä merkittävää hyötyä kansainvälisistä opinnoista ja harjoittelusta. Tutkimukseen otti osaa 716 työnantajaa, joista yksityinen puoli oli 275 edustajaa, kunta 200 ja valtio 241 (Garam 2005, 9, 55.)

TAULUKKO 2. Suhtautuminen opiskeluaikaiseen kansainväliseen kokemukseen työpaikan sektorin mukaan prosentteina (Garam 2005, 45)

	Yksityinen	Kunta	Valtio
1 Emme ole rekrytoinnissa kiinnostuneita siitä, onko hakijalla kansainvälistä kokemusta.	14	23	9
2 Pidämme opiskeluaikaista kansainvälistä kokemusta sinänsä hyvänä asiana, mutta sillä ei ole merkitystä rekrytoinnissa.	31	50	44
3 Otamme opiskeluaikaisen kansainvälisen kokemuksen rekrytoinnissa huomioon ja siitä saa lisäpisteitä, mutta se ei ole rekrytoinnissa ratkaiseva kriteeri.	45	21	42
4 Opiskeluaikainen kansainvälinen kokemus antaa vastavalmistuneelle hakijalle etulyöntiaseman, vaikka ei olekaan välttämätön edellytys työpaikan saamiseksi.	10	5	5
5 Vaadimme kansainvälistä kokemusta moniin sellaisiin tehtäviin, joihin korkeakoulusta vastavalmistuneita rekrytoidaan.	0	0	0
Yhteensä (N)	100 (235)	100 (202)	100 (236)

Työnantajat eivät tyrmää opiskelijoiden kansainvälisiä kokemuksia. Uusien työntekijöiden rekrytoinnissa kansainvälisyydelle ei anneta etulyönti asemaa, mutta kokemus huomioidaan muiden työntekijän osaamisalueiden kanssa.

Lähes puolet työnantajista ottaa huomioon kansainvälisen kokemuksen rekrytoidesaan uusia työntekijöitä, ja ylivoimaisesti yleisimmin työnantajapuoli tulkitsee edellä mainitun kokemuksen hakijan positiiviseksi luonteenpiirteeksi. Työnhakijan asennetta kuvataan seuraavilla piirteillä, jotka ovat aktiivisuus, rohkeus ja ennakkoluulottomuus. Suomalaisella työnantajalla on vahva usko siitä, että ulkomailla opiskelu lisää kykyä selviytyä hankalista tilanteista, suhteellisuudentajua, paineensietokykyä, joustavuutta, sosiaalisia valmiuksia sekä avartaa näkemyksiä. Yli viidennes työnantajista pitää kykyä työskennellä eri kulttuuritaustoista tulevien ihmisten kanssa ja kielitaitoa hyvin tärkeänä valmiutena. (Garam 2005, 42–57.)

CIMO:n teettämässä tutkimuksessa asetettiin vastakkain Suomessa suoritettu tutkinto sekä ulkomailla. Vastaajista 57 prosenttia piti suomalaista tutkintoa parempana vaihtoehtona. 40 prosenttia vastaajista ei halunnut laittaa tutkintoja paremmuus järjestykseen, ja 3 prosenttia vastasi ulkomaalaisen tutkinnon puolesta. (Garam 2005, 51.)

Osa työnantajista arvostaa kuitenkin Suomessa hankittua työkokemusta enemmän kuin ulkomailta. Kun kaksi tasaväkistä opiskelijaa kilpailee samasta työpaikasta, osa työnantajista pitää kansainvälistä kokemusta positiivisena tekijänä, ja tällöin ulkomailta saatu kokemus voi tuoda paremmuutta työnhakijoiden välille. Aikaisemmissa tutkimuksissa on havaittu, että ulkomailla tutkintonsa suorittaneet opiskelijat pelkäävät työntajien reaktiota, joka tämän selvityksen valossa asettuu osittain aiheelliseksi. (Garam 2005, 56.)

Työantajapuoli suhtautuu ulkomailla opittuihin kokemuksiin yleisinä työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksina. Kansainvälisiin työtehtäviin haettaessa ulkomailla suoritettuja opintoja voidaan nähdä etuna, ja haittana muunlaisiin työtehtäviin haettaessa. Suomalaiset työnantajat tunnustavat kansainvälisten kokemuksien kehittävän opiskelijan työelämävalmiuksia, mutta ulkomailla opiskelu ja harjoittelu eivät riitä tekemään yleisesti suomalaisessa työelämässä hyödynnettävää asiaa. (Garam 2005, 57.)

Tämän tutkimuksen valossa voidaan todeta, että suomalaisilla työmarkkinoilla, ei ulkomaan kauppaa tai muuta kansainvälistä toimintaa harjoittava yritys, ei pysty hyödyntämään opiskelijoiden kansainvälisiä kokemuksia muuten kuin yleisinä valmiuksina suomalaisessa työelämässä. Myönteisenä puolena voidaan sanoa, että kokemukset otetaan huomioon positiivisessa merkityksessä, ja vastavalmistunut opiskelija voi hyötyä ulkomailla suoritetuista opinnoistaan sekä harjoittelusta.

Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus ja työelämä tutkimus on teetetty viisi vuotta sitten. Yhteiskunta ja työnantajat ovat koko ajan muutospaineen alla, ja voimmekin olettaa, että kun työnantajat kohtaavat yhä enemmän opiskelijoita, joilla on vankka kansainvälinen tausta opiskelua ajoilta, he alkavat myös hyödyntää työntekijöiden taitoja paremmin.

2.4 Euroopan komission vihreä kirja ("Promoting the learning mobility of young people")

Liikkuvuuteen joka liittyy oppimiseen ja sen tuomaan potentiaaliin eurooppalaisten oppimis- ja taitostrategioiden kannalta on viime aikoina kiinnitetty huomiota. Neuvosto katsoo liikkuvuuden olevan – etenkin korkea-asteella – keskeinen prioriteetti. Euroopan komission perustamassa korkean tason asiantuntijafoorumissa esitettiin, että oppimiseen liittyvästä liikkuvuudesta tulisi Euroopan nuorten keskuudessa poikkeuksen

sijaan sääntö. Komissio myös vahvisti heinäkuussa 2008, että ns. viidettä vapautta kehitetään edelleen poistamalla tiedon vapaan liikkuvuuden esteitä ja edistämällä erityisryhmien, kuten nuorten, liikkuvuutta. Viimeksi mainittua kysymystä käsiteltäisiin vuonna 2009 vihreässä kirjassa. Vihreällä kirjalla pyritään avaamaan keskustelua eri sidosryhmien välille ja suurelle yleisölle ja pyydetään näkemyksiä parhaista tavoista lisätä nuorten liikkuvuusmahdollisuuksia merkittävästi.

Vihreän kirjan tärkeimmät tavoitteet ovat edistää organisoitua oppimiseen liittyvää liikkuvuutta, tarkastella liikkuvuutta EU:n ohjelmien nykyisten osallistujamaiden välillä ja kehittää vaihtoja myös muun maailman kanssa. Vihreällä kirjalla pyritään edistämään niin saman kuin eri sektoreiden välillä tapahtuvaa kansainvälistä liikkuvuutta ja keskittymään myös fyysiseen liikkuvuuteen. Vihreä kirja pyrkii antamaan samalla arvoa myös virtuaaliselle liikkuvuudelle ja laittamaan pääpainon nuorten liikkuvuudelle, mikä ei kuitenkaan saa pois sulkea elinikäisen oppimisen henkeä. Pääkohderyhmänä pidetään 16–35-vuotiaita.

2.5 Ulkomaille lähtevän opiskelijan opas

Turun ammattikorkeakoulu on tehnyt opiskelijoille 2009–2010 oppaan, josta saa tarvittavia tietoja, kun opiskelija harkitsee vaihtoon tai kansainväliseen harjoitteluun lähtemistä. Oppaassa kerrotaan ammattikorkeakoulun tavasta, kuinka ulkomaille lähtö heidän yksikössään käsitellään.

Kansainvälisessä harjoittelussa opiskelijan mieltä askarruttavat palkan verotus kotimaassa ja ulkomailla. Tarvitseko oleskeluluvan vai viisumin? Suomen valtio tukee kansainvälistä harjoittelua opintotuella, asumislisällä sekä valtion takaamalla opintolainalla. Opiskelijan on myös tärkeää tutustua vaihto-ohjelmiin, ja ohjelmien tarjoamiin rahoituksiin.

Ensimmäistä kertaa ulkomaille lähtevän on hyvä tiedostaa kulttuurienvälisiä eroja, ja kuinka sopeutuminen voi joissain tapauksissa olla jopa haastavaa. Kirja antaa hyvän kuvan siitä, mitä vaihteita opiskelija voi kohdata saapuessaan uuden kulttuurin piiriin.

Turun ammattikorkeakoulun ulkomaille lähtevän opiskelijan opas 2009–2010 on hyvin laadittu. Opiskelijan on helppo tutustua koulunsa antamaan tarjontaan ja ohjeistukseen. Opas myös täsmentää, että kansainvälistymistä voi myös tehdä Suomessa.

Paras vaihtoehto ei ole lähteä kylmiltään ulkomaille vaan esimerkiksi osallistua ja tutustua uusiin ihmisiin ja kulttuureihin opintojen ja vapaa-ajan parissa.

Opas on saatavissa Turun ammattikorkeakoulun sivuilta osoitteesta

<http://www.turkuamk.fi/public/default.aspx?nodeid=9919&culture=fi-FI&contentlan=1>.

3 KANSAINVÄLISTYMIEN SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULUSSA AGROLOGI (AMK) OPINNOISSA

Agrologeille (AMK) luodaan kovia paineita selviytyä maatalouden rakennemuutoksien ja elinkeinomaailman pyörteissä. Kannattavuuden säilyttäminen on elintärkeää, jotta EU-maiden yhteinen maatalouspolitiikka saadaan toimimaan mahdollisimman tehokkaasti ja pysymään muutospaineiden mukana. Tulevaisuuden tekijät saavat työkaluja koulutuksen kautta, ja kansainvälinen yhteistyö tulee olemaan jatkossakin avaintekijä suomalaisen maatalouden kehittämisessä.

3.1 Kansainvälisyys agrologiopinnoissa

Savonia-ammattikorkeakoulun lisälmen yksikössä voi opiskella luonnonvara-alan ammattikorkeakoulututkinnon, jonka tutkintonimike on agrologi (AMK). Koulutusohjelma on maaseutuelinkeinot, ja agrologi-opiskelijalla on mahdollisuus valita ammattiopinnoikseen niin kotieläintuotantoa, kasvinviljelyä, yritystaloutta eri useissa eri muodoissa (sukupolvenvaihdos, kirjanpito, erilaiset maatalouden ATK-ohjelmien tuntemus jne.), hevostaloutta, maaseudun kehittämistä (Savonia-ammattikorkeakoulun partneri-oppilaitoksissa), metsätaloutta. Hevostalouden koulutusohjelmaan on mahdollista valita ns. erillisvalintana, eli siihen haetaan erikseen yhteishaussa. Kyseisessä tutkinnossa keskitytään ammattiopinnoissa pääosin hevostalouden eri muotoihin, mutta kyseiset opiskelijat käyvät kuitenkin kaikille agrologeille määrätyt perusopinnot.

Opetussuunnitelman mukaan agrologi (AMK) on aktiivinen, verkostoitunut ja kansainvälisesti ajatteleva ammattilainen. Valmistuneelta opiskelijalta vaaditaan hyviä viestintä- ja vuorovaikutustaitoja sekä maaseutuelinkeinojen ja niiden monipuolisen yritystoiminnan osaamista. (Opetussuunnitelma 2008–2012, 1.)

Agrologin kansainvälisyysosaamisen tavoitteet Opetushallituksen mukaan ovat: (Opetussuunnitelma 2008–2012, 2):

- omaa oman alan työtehtävissä ja niissä kehittämisessä tarvittavan vähintään yhden vieraan kielen kirjallisen ja suullisen taidon
- ymmärtää kulttuurieroja ja kykenee yhteistyöhön kulttuuriltaan erilaisten henkilöiden kanssa
- osaa hyödyntää oman alansa kansainvälisiä tietolähteitä

- ymmärtää kansainvälisyyskehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia omalla alallaan.

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelman ammattiopintoihin on lisätty vuodesta 2007 kansainvälisyysosio verrattuna edeltävään opetussuunnitelmaan. Opinnot vaihtelevat opiskelijan valintojen mukaan 10–20 opintopisteellä. Opintoihin kuuluu myös kansainvälinen toimintaympäristö (24 opintopistettä) toisen opiskelukevään aikana. Seuraavassa kappaleessa on lainaus opetussuunnitelmasta kansainvälisen toimintaympäristön osalta.

Opiskelijalla on entistä laajempi ammatillinen näkemys ja tietämys maaseutuelinkeinoista. Hän osaa etsiä tietoa ja hankkia taitoja myös ulkomailta. Hänellä on kiinnostus oman alansa kansainväliseen yhteistyöhön ja hän osaa tarkastella asioita kansainvälisestä näkökulmasta. Opiskelijan minäkuva ja ammatti-identiteetti vahvistuvat. (Opetussuunnitelma 2008–2012, 14.)

Lisäksi jokainen agrologi-opiskelija voi suorittaa vähintään 2-3 opintojaksoa monikulttuurisessa ryhmässä englannin kielellä Multipro-moduulissa, jossa vaihtoopiskelijat on integroitu suomalaisiin ryhmiin. Kansainvälinen opetustarjonta vaihtelee vuosittain. (Kumpulainen 2010.)

Multipro

Multipro on kansainvälinen opintomoduli, joka toteutetaan Savonia-ammattikorkeakoulussa lisälmen yksikössä. Opintojen laajuus on 15-18 opintopistettä ja niiden on tarkoitus olla osa opiskelijan tutkintoa. Moduulin opetuskielenä on englanti. Opetusta antavat sekä lisälmen yksikön omat opettajat että ulkomaalaisten partneriorganisaatioiden opettajat. (Multipro 2010)

Opinnot koostuvat pakollisista perusopinnoista ja ammattiopinnoista, jotka riippuvat opiskelijan omasta alasta. Pakolliset opinnot, kuten viestintä ja Eurooppa-opinnot on tarkoitettu koko MultiPro-ryhmälle. Alakohtaisissa opinnoissa opiskelijat opiskelevat pienemmissä ryhmissä. Opetusaineita voi valita liiketalouden, sosiaali-, terveys- tai luonnonvara-alan opinnoista. (Multipro 2010)

Opiskelumetodeina käytetään luentoja, ryhmätöitä, e-työskentelyä ja projektiopintoja. Opiskelijat kokoavat opinnoistaan portfolion opiskelujakson lopuksi. Tärkeä osa opetusta ovat myös opintokäynnit oman alan yrityksissä. (Multipro 2010)

3.2 Agrologiopiskelijän opinnot ennen maatalousharjoittelua

Agrologiopiskelijalla tulee olla tietyt opintojaksot suoritettuina ennen kuin hän voi lähteä maatalousharjoitteluun. Ensimmäinen vuosi sisältää maaseutuelinkeinojen perusosion (yhteensä 48 opintopistettä). Opiskelija saa opiskelussa tarvitsemansa oppimis- ja tiedonhankintataidot ja vahvistaa osaamistaan tietotekniikassa sekä kieli-, viestintä- ja vuorovaikutustaidoissa. Perehdytään maa- ja metsätalouden perusteisiin sekä teoriassa että käytännössä. Lisäksi hän saa käsityksen alan ammatillisesta toimintaympäristöstä.

Tiivistettynä ensimmäinen vuosi sisältää seuraavat osiot:

- Perusosio/opintojaksot
- Englannin kielen opinnot
- Walter Preparatory Course for International Exchange (eLearning)
- Harjoittelun valmennus

- Ohjaustunnit
- Kv-toiminta.

3.3 Luonnonvara-alan kansainvälisen vaihdon historiaa Savonia-ammattikorkeakoulussa

Savonia-ammattikorkeakoulun lisälmen yksikön agrologi-koulutus alkoi vuonna 1999, ja maatalousharjoitteluun lähti jo vuonna 2000 kesällä ensimmäinen agrologi-opiskelija. Vuosien välillä on ollut suuria vaihteluja sen suhteen, montako opiskelijaa maatalousharjoitteluun on lähtenyt. Vaihtelevuutta voidaan selittää mm. rahoitusten muuttumisella ja luonnollisesti erilaisilla luokkakokonaisuuksilla. Opiskelijalta vaaditaan sinnikkyyttä ulkomailla, asiaa on syytä harkita etukäteen, mikä pätee myös lähtevään opettajaan. Onko opiskelija valmis lähtemään vieraaseen maahan moneksi kuukaudeksi? Maatalousharjoitteluun lähtevän opiskelijan ja häntä ohjaavan opettajansa on myös syytä punnita opiskelijan ammattitaidon riittävyyttä. Usein ammattitaitovaatimukset ovat tiloilla todella korkealla. (Ripatti 2010)

Vuonna 2004 kansainväliseen vaihtoon lähti runsas määrä agrologiopiskelijoita, tällöin rahoitusta saatiin Leonardo-projektista, ja houkuttimena oli suurempi apuraha.

Leonardo-projektin jälkeen syntyi NASEK, Network for the Agricultural Sector to Exchange Knowledge. NASEK oli kolmen maan, Suomen, Itävallan ja Hollannin yhteinen kansainvälinen projekti. Suomesta projektissa olivat mukana Savonia-ammattikorkeakoulu ja Ylä-Savon ammattiopisto. Projekti pyrki parantamaan kansainvälistä yhteistyötä ja luomaan kansainvälistä opiskeluverkostoa maaseutu-oppilaitosten välille. NASEK:n ansiosta innostuneisuus ja opiskelijoiden aktiivisuus kasvoi Savonia-ammattikorkeakoulussa. (Ripatti 2010; Kumpulainen 2010.)

Kansainvälisen vaihdon jatkuvuuden kannalta on tärkeää, että opiskelijat kuulevat muiden onnistumisista ja kokemuksista, mutta myös rahoituksen määrä on huomioonotettava tekijä. Agrologiopiskelijoiden aktiivisuus vaihtoon on vaihdellut huomattavasti, joinakin vuosina vaihtoon on lähtenyt 1-2 opiskelijaa ja toisena vuonna selvästi useampia. On harmillista, että joskus projektit syövät toisiaan. Kun monta kansainvälistä projektia on meneillään, ja tarjonta on runsasta varsinkin lyhyiden vaihtojen osalta, niin innostusta maatalousharjoitteluun ei ole ollut. (Kumpulainen 2010.)

Marjatta Kumpulaisen mukaan työtä on tehtävä koko ajan kansainvälisyyden ylläpitämiseksi ja tukemiseksi, on luotava verkostoja, löydettävä uusia tiloja ja pidettävä yhteyttä tiiviisti jo olemassa olevien yhteyshenkilöiden ja oppilaitosten kanssa. Savonia-ammattikorkeakoululla on maatalousharjoittelutiloja, joihin lähtee opiskelijoita joka vuosi, mutta ikävä kyllä osa tiloista ”painuu unholaan”. Maatalousharjoittelun jatkuvuus hyvillä ja aktiivisilla tiloilla vaatii molemminpuolista luottamusta ja yhteydenpitoa. (Kumpulainen 2010.)

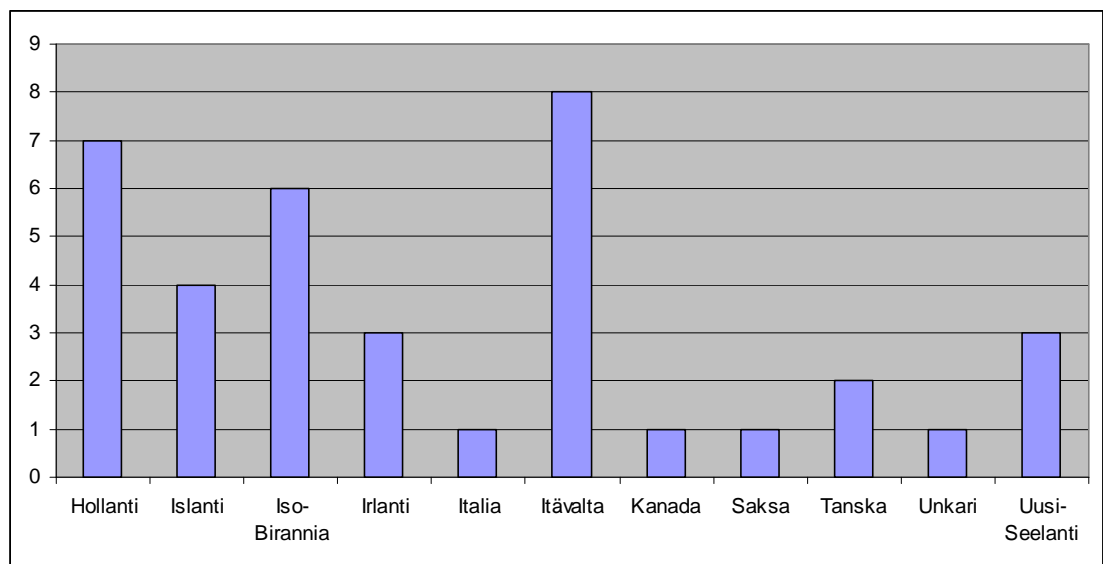
Sinikka Ripatti täsmentää että, mahdollisuuksia saada lisää tiloja karsii ulkomaisten tilojen kannalta esimerkiksi kasvukausi, joka on ulkomailla Suomea pidempi, ja opiskelijat ovat myöhään keväeseen koulussa. Ongelmana esimerkiksi Englannin paikkojen hankinnassa on, että tilat saavat usein Englannista vuoden harjoittelijan, mutta Savonia-ammattikorkeakoulun opiskelijat viipyvät tilalla vain noin 3 kuukautta. (Ripatti 2010.)

Partneriverkostojen kautta on mahdollista saada luotua lisää kontakteja ulkomaille, mutta tiloja löytyy myös kansainvälisyydestä vastaavien opettajien omien henkilökohtaisten kontaktien kautta ja työverkostojen kautta. Savonia-ammattikorkeakoululla on useassa EU-maassa ns. yhteyshenkilö, jonka kautta tiloja etsitään. Savonia-ammattikorkeakoululla ei ole maatalousharjoittelutiloja Kiinassa, Japanissa, Pohjois-

ja Etelä-Amerikassa. Opiskelijan halutessa ulkomaan vaihtoon esimerkiksi Australiaan, USA:n tai Kanadaan harjoittelupaikan saaminen on vaikeampaa, koska tilojen hankkiminen on hankalaa verkostojen vähäisyyden vuoksi, ja myös mahdollinen yhteydenpito on usein aikaa vievää. (Ripatti 2010; Kumpulainen 2010.)

Hevostalouden koulutusohjelman alettua lisälmen yksikössä on listoille saatu uusia hevostiloja esimerkiksi Ruotsista ja Ranskasta. Kesällä 2010 agrologi-opiskelijoita on lähdössä maatalousharjoitteluun mm. Ruotsiin. Lammastaloudesta kiinnostuneelle opiskelijalle esimerkiksi Islanti on otollinen maa. (Kumpulainen 2010.)

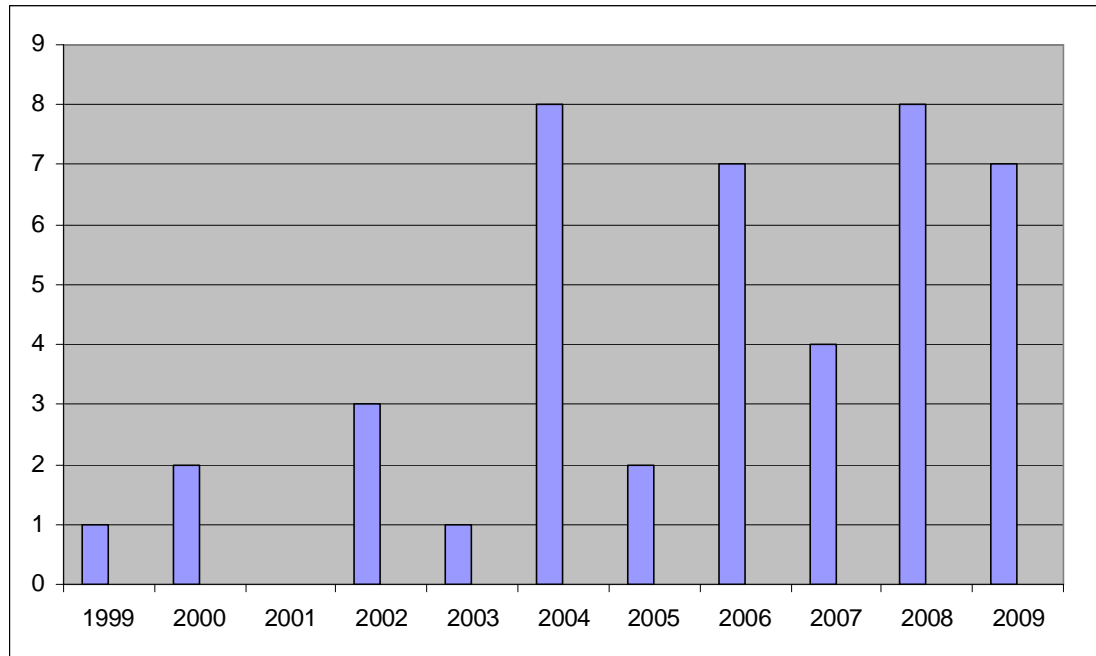
3.4 Tilastoja harjoittelu maista ja opiskelija määristä



KUVIO 1. Maita, joissa opiskelijoita on ollut harjoittelemassa (Savonia-ammatti-korkeakoulun maatalousharjoittelutiloja ulkomailla).

Kymmenen vuoden aikana (1999–2009) opiskelijat ovat ehtineet käymään läpi suuren määrän erilaisia työelämäkulttuureja. Pääsääntöisesti opiskelijat ovat

valinneet Euroopan harjoittelumaata valitessaan. Suosikkeina ovat olleet Hollanti, Iso-Britannia ja Itävalta.



KUVIO 2. Ulkomaan harjoittelun suorittaneet opiskelijat 1999-2009 (Savonia-ammattikorkeakoulun maatalousharjoittelutiloja ulkomailla; Niirainen 2009)

Vuonna 1999 ensimmäinen luonnonvara-alan opiskelija lähti harjoittelemaan Saksaan Friedrich A. Hedtrichin tilalle (Savonia-ammattikorkeakoulun maatalousharjoittelutiloja ulkomailla). Kymmenen vuoden aikana harjoittelijoita on ollut kansainvälisillä tiloilla 44. Vuoden 2004 huippu on tulosta Leonardo-projektista, joka houkutteli opiskelijoita paremmalla apurahalla ulkomaille edeltäviin vuosiin verrattaessa (Ripatti 2010; Kumpulainen 2010).

Vuosien välillä on suuria vaihteluita, mutta lähestyttäessä vuotta 2009, luvut alkavat näyttää vakiintumisen merkkejä, ja vuosittain kansainvälisen harjoittelun lähtee suorittamaan vähintään neljä henkilöä. Nähtäväksi jää, kuinka paljon opetusministeriön korkeakoululuille laatima kansainvälistymisstrategia vuosille 2009–2015 vaikuttaa opiskelijoiden liikkuvuuteen ulkomaille.

4 MAATALOUSHARJOITTELU, HARJOITTELUKIRJA JA TYÖELÄMÄ-HARJOITTELU AGROLOGI-OPINNOISSA

Maatalousharjoittelu kuuluu agrologi-opiskelijan pakollisiin opintoihin. Laajuudeltaan kokonaisuus on 24 opintopistettä, joka on 90 työpäivää. Savonia-ammattikorkeakoulu on antanut suositukseksi, että harjoittelu jakaantuisi tasapuolisesti kotieläintuotantoon, kasvinviljelyyn ja muihin työtehtäviin. Suoritusajan kohta on kasvukausi, ja opiskelija perehtyy kesän aikana maatalouden harjoittamiseen kotimaisella tai ulkomaisella tilalla. Harjoittelun sujumista seurataan kuukausiraporteilla, jotka opiskelija täyttää ja lähettää Savonia-ammattikorkeakoululle. (Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma 2006–2010.)

Harjoittelukirja on erillinen osa harjoittelua, mutta sen tarkoituksena on kuvata opiskelijan maatalousharjoittelutilaa tehtäväkokonaisuuksien avulla. Harjoittelukirja kuuluu opiskelijan pakollisiin opintoihin, josta opiskelija saa kolme opintopistettä. Opiskelija palauttaa harjoittelunsa aikana tehtäväkokonaisuudet kommentoitavaksi ja tarkistettavaksi koululle. Kun jokainen osio on hyväksytysti suoritettu, opiskelija saa merkinnän todistukseensa. (Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma 2006–2010.)

Yritystieto osa ensimmäinen palautettava kirjan osa, jossa kuvataan maatalon toimintaa yleisellä tasolla. Opiskelija kuvailee yrittäjäpariskuntaa ja heidän liikeideansa. Tavoitteena on luoda hyvä yleiskuva, minkälaisessa työympäristössä liiketoimintaa harjoitetaan.

Kasvintuotanto osassa opiskelijaa kerää tietoa maatalon kasvintuotanto käytännöstä. Tarkastelukohteina on peltoviljelyn harjoittaminen perusmuokkauksesta sadonkorjaamiseen asti.

Kotieläinosassa opiskelija valitsee tilalla harjoitettavan tuotannonsuunnan, ja kuvaa eläimiin kohdistuvia hoitotoimenpiteitä ja työtehtäviä. Valittavia kokonaisuuksia on lypsykarja-, lihakarja-, emolehmä-, sika-, siipikarja- ja hevostalous. Puuttuvia osioita ovat esimerkiksi lammas- ja vuohitalous, joissa tapauksissa opiskelija soveltaa kyseen tuotantosuuntaan soveltuvaa osaa.

Metsätaloudessa opiskelija tutustuu tilalle laadittuun metsänhoitosuunnitelmaan. Metsäsuunnitelmasta tutkitaan metsälön perustietoja. Opiskelija tutustuu tilan metsän hoitoon ja talouteen.

Laskelmat osassa opiskelija tekee katetuottolaskelmia traktorista, tuotantoeläimestä ja tilalla tuotetusta kasvista. Osioon kuuluu myös kuvaus tilan ympäristön suojelusta esimerkiksi jätteiden kierrätyksestä, säilörehun varastoinnista ja maitohuoneen tai eläinsuojan käyttövesien johtamisesta.

Työelämäharjoittelu on agrologiopiskelijan toinen pakollinen harjoittelu ja se suoritetaan opintojen 3. kesänä. Harjoittelun ajankohtaa on mahdollista soveltaa opiskelijan toiveiden ja tarpeiden mukaisesti. Työelämäharjoittelun laajuus on 20 op ja se suoritetaan noin neljässä kuukaudessa kesän aikana.

Työelämäharjoittelun tavoitteena on, että opiskelija perehtyy johonkin organisaation/ yrityksen erikoisalaan harjoittelunsa aikana. Harjoittelu suoritetaan alaa palvelevissa yrityksissä, neuvontajärjestöissä tai julkishallinnossa. Työelämäharjoittelun voi myös suorittaa maatilalla, jos harjoittelu tapahtuu ulkomailla.

Opiskelijan on tarkoitus oppia työntekijänä ollessaan vastuullista asiantuntijan toimintaa, ja on toivottavaa, että hänen työtehtävänsä olisivat mahdollisimman vaihtelevia. Työelämäharjoittelussa opiskelijan käsitys agrologin toimenkuvasta ja työtehtävistä laajenee ja hänen mahdollisuutensa työllistyä paranevat. (Luonnovara-alan opinto-opas, 2009-2013, 23)

5 AGROLOGIOPISKELIJAN VAIHTOPROSESSI KANSAINVÄLISESSÄ MAATALOUSHARJOITTELUSSA

Maatalousharjoittelu suositellaan suoritettavaksi ensimmäisen lukukauden jälkeisenä kesänä. Kesäopinnot, tässä tapauksessa kansainvälinen maatalousharjoittelu, otetaan huomioon toisen opiskelulukukauden opintojen alkamisajankohdassa. Harjoittelu kestää 80 työpäivää, ja kevätopinnot on suunniteltu niin, että opiskelijat voivat aloittaa maatalousharjoittelun toukokuun alusta.

Kansainvälisyystoimiston roolina on neuvoa ja opastaa opiskelijoita ulkomaan vaihdossa. Toimiston vastuulla on pitää infotilaisuuksia siitä, mitä mahdollisuuksia Savonia tarjoaa opiskelijoille kansainvälisyyssektorilla.

5.1 Kv-toiminta, lisalmi-verkko-oppimisympäristö

Savonia-ammattikorkeakoulu käyttää verkko-opinnoissa Moodlea, joka on sähköinen oppimisympäristö. Ympäristöön on luotu kansainvälisyystoimiston käyttöön sivusto, jonka nimi on kv-toiminta, lisalmi. lisalmen yksikössä on useampia koulutusohjelmia, jotka kaikki voivat hyödyntää samaa sivustoa.

Opiskelija pystyy itsenäisesti hakemaan tietoa maatalousharjoittelusta ulkomailla Moodlen ympäristöä hyödyntäen. Matkaraportit kohdasta opiskelija voi tutustua tarjolla oleviin kansainvälisiin tiloihin ja kertomuksiin maatalousharjoittelusta ulkomailla.

Turun ammattikorkeakoulun tekemä opas ulkomaille lähteville (ks. 2.5 Ulkomaille lähtevän opiskelijan opas), on tehty painettuun muotoon. Savonia-ammattikorkeakoulun käyttämä verkko-oppimisympäristö antaa päivittäjälle mahdollisuuden muuttaa reaaliaikaan muuttuvat tiedot välittömästi. Samalla ympäristö antaa mahdollisuuden lisätä tarpeellista tiedotusta opiskelijoille helposti ja nopeasti.

Verkko-oppimisympäristön sisältö kansainvälisestä tiedotuksesta opiskelijoille (Kv-toiminta, lisalmi):

- Kv-toimisto tiedottaa
- Vaihtoon ulkomaille
- Kaikille yhteiset lomakkeet
- Opiskelu ulkomailla(kaikki alat)
- Harjoittelu Euroopassa
- Harjoittelu Euroopan ulkopuolella

- Harjoittelu Mosambikissa, Keniassa ja Etelä-Afrikassa eli North-South-South – ohjelma
- Keskustelupalsta
- Matkaraportit
- ECTS -oppaat (Opetussuunnitelmat, eng)
- Hyödyllistä tietoa
- Tapahtumat
- Kotikansainvälistyminen.

5.2 Walter Preparatory Course for International Exchange (eLearning)

Walter-verkkokurssi syntyi alun perin Itä-Suomen ammattikorkeakoulujen toimesta. Kurssi tehtiin jokaiselle alalle sopivaksi. Jossain vaiheessa tämä verkkokurssi lakkasi toimimasta, jonka seurauksena Savonia-ammattikorkeakoululle lisälmen yksikköön luotiin oma aikaisempaan versioon pohjautuva versio, ensin Verkkosalkkuun ja sitten Moodleen. Tähän versioon lisättiin mm. enemmän osioita, kv-dokumentit (CV ja esittelykirje), kv-hops, kv-raportti sekä kulttuuriseen valmentautumiseen liittyviä tehtäviä. (Kumpulainen 2010.)

Walter-verkkokurssin osat (Kumpulainen 2010):

- valmistautuminen vaihtoon ja ennen vaihtoa
- vaihdon jälkeiset tehtävät.

Walter-verkkokurssi on laajuudeltaan 3 opintopistettä, opetuskielenä on suomi ja englanti. Kurssiin on mahdollista saada henkilökohtaista ohjausta siitä vastaavalta opettajalta. Kurssi on pakollinen kaikille ulkomaille harjoittelemaan tai opiskelemaan lähteville opiskelijoille. Oppilaitoksen antama taloudellinen tuki edellyttää huolellista ulkomaan jaksoon valmentautumista, joka tehdään osaksi kyseisen verkkokurssin muodossa.

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tuntee oman maansa keskeiset historialliset vaiheet ja yhteiskuntarakenteen. Hän ymmärtää oman kulttuurinsa erityispiirteet ja osaa kertoa omaa alaansa koskevista asioista englannin kielellä. Kurssin toisessa osiossa opiskelija tutustuu kohdemaan olosuhteisiin, kulttuuriin ja oman alan työelämään kohdemaassa. Opinnot suoritetaan verkko-opintoina eikä kontaktitunteja ole. Walter löytyy muiden kurssien tavoin Moodlesta. Verkkokurssin pääsee suorittamaan, kun kurssista vastaava henkilö hyväksyy suorittajan kurssille.

Walteri-verkkokurssin tehtäviin kuuluu kokonaisuudessaan (Walter 2010):

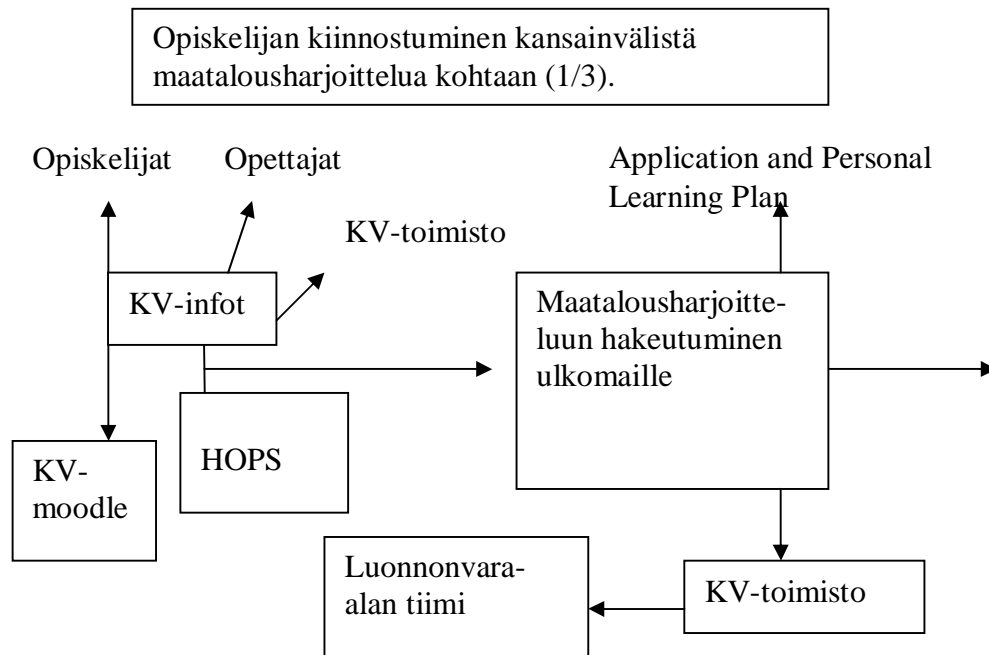
1) Walterin tehtävät Moodle-oppimisympäristössä:

- Motivation letter (kirjessä opiskelija kertoo esimerkiksi taustastaan, perheestään, koulutuksestaan, työkokemuksesta, toiveista ja odotuksistaan ja harjoittelun toivotusta kestosta.
- Curriculum vitae
- Personal learning plan/Learning agreement
- Kohdemaan perustelu (miksi opiskelija valitsi juuri tämän maan, mitä hän tietää siitä, onko hän vieraillut maassa aiemmin, tavannut ketään kyseisen maan kansalaista)
- Kohdemaahan liittyviä tehtäviä:
 - kohdemaan kuvailu ja tilastollinen tieto
 - historialliset tapahtumat pääpiirteittäin
 - luonnonolot maassa
 - kulttuuriset arvot, asenteet ja käytös
 - oman koulutusalan tieto kohdemaassa
 - tulevat opinnot kyseisessä maassa
 - matkajärjestelyt
- Kotimaahan liittyviä tehtäviä:
 - yleistietoa Suomesta
 - historialliset tapahtumat pääpiirteittäin
 - suomalainen yhteiskunta
 - koulutus Suomessa
 - suomalainen elämäntyyli
 - kulttuuriset arvot, asenteet ja käytös
 - mistä Suomi tunnetaan parhaiten?
- Ulkomailla tapahtuvat mahdolliset hankaluudet, ongelmatilanteet
- Kulttuurishokki

2) Power Point-esitys kv-vaihdosta ja suullinen esitys kv-infossa pyydettyä ja

3) suomenkielinen kv-raportti erillisten ohjeiden mukaisesti. (Walter, 2010)

5.3 Kansainvälisen maatalousharjoittelun vaihtoprosessi



KUVIO 3. Hakeminen kansainväliseen vaihtoon Savonia-ammattikorkeakoulussa (KV-OSAPROSESSIKANSIO; Tams 2010)

Kun luonnonvara-alan uudet opiskelijat saapuvat syksyllä kouluun, he osallistuvat orientoiviin opintoihin, jotka kuuluvat johdatukseen ammattikorkeakoulu opintoihin. Yhtenä osa-alueena opinnoissa on kansainvälistyminen ammattikorkeakoulussa. (Tams 2010.)

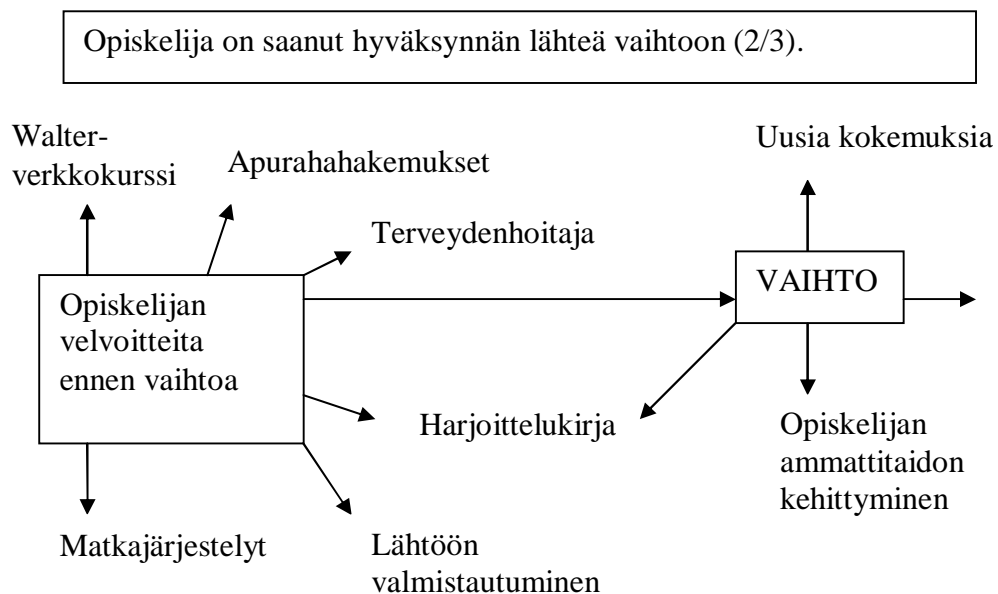
Kansainvälisyystoimiston vastuulla on organisoida uusille opiskelijoille tiedotustilaisuus, jossa on paikalla vanhoja opiskelijoita, jotka ovat suorittaneet edellisinä vuosina harjoittelun ulkomailla tai opiskelleet ulkomailla. Kansainvälisen maatalousharjoittelun suorittaneet opiskelijat kertovat omia kokemuksiaan ulkomailla työskentelystä, mikä on Savonia-ammattikorkeakoulun velvoite vaihdon suorittaneilta. Infossa opiskelijoille annetaan viitteitä siitä, mitä eri vaihtoehtoja Savonia-ammattikorkeakoulu tarjoaa kansainvälistymiseen niin koti kuin ulkomailla. (Tams 2010.)

Savonia-ammattikorkeakoulu käyttää verkkopohjaista Moodle-oppimisympäristöä, jonne kansainvälisyystoimisto on luonut oman sivuston, jonka nimi on Kv-toiminta, lisalmi. Orientoivalla viikolla olevassa tilaisuudessa uusille opiskelijoille esitellään kansainvälisyystoimintaa lisalmessa, ja samalla tutustutaan Moodleen luotuun sivustoon. (Tams 2010.)

Uudet opiskelijat hakevat vaihtoon Savonia-ammattikorkeakoulussa ensimmäisen opiskeluvuoden syyslukukaudella. Kansainväliseen maatalousharjoitteluun haettaessa, opiskelijat laativat esittelykirjeen, CV:n ja Personal Learning plan-suunnitelman englanniksi. Maatalousharjoittelun ohjaaja, opiskelijan tutoriopettaja ja opiskelija laativat yhdessä henkilökohtaisen opintosuunnitelman (Personal Learning plan). (Tams 2010.)

HOPS eli henkilökohtainen opintosuunnitelma tehdään opintojen alkuvaiheessa. Siihen kirjataan aikaisempia opintoja, tehdään suunnitelma opintojen suorittamisesta sekä ulkomaanvaihtoista. Savonia-ammattikorkeakoulussa lisälmen yksikössä on tapana, että opintosuunnitelma laaditaan opettajatutorin kanssa.

Hakemukset vaihtoon lähdöstä jätetään luonnonvara-alan tiimille, joka päättää maatalousharjoitteluun ulkomaille lähtevät opiskelijat vuosittain. Tiimi arvioi opiskelijoiden ammattitaitoa, opintojen sujuvuutta ja sosiaalisia valmiuksia. Opiskelijat saavat tiedon joulukuussa hakemuksen hyväksymisestä. (Tams 2010.)



KUVIO 4. Vaihtoon valmistautuminen (KV-OSAPROSESSIKANSIO; Tams 2010)

Hyväksytyn hakemuksen saaneet opiskelijat tekevät yhteistyötä kansainväli-syystoimiston kanssa harjoittelupaikan etsimisessä. Kansainvälisyystoimistolla on koko ajan tiedossa yhteyksiä, jotka ottavat kansainvälisiä harjoittelijoita. Uusia tiloja hankitaan

koulun henkilökunnan ja partner yhteyksien kautta. Opiskelijat voivat myös itsenäisesti etsiä maatalousharjoittelutilaa itselleen, ja käyttää omia yhteyksiään ulkomaille.

Kun kansainvälisyystoimisto ja opiskelija löytävät harjoittelupaikaksi sopivan tilan, yhteydenotto tapahtuu koulun henkilökunnan tai opiskelijan toimesta. Jos tila on ennestään tuttu, voi opiskelija itsenäisesti tiedustella mahdollista työskentelyä. Uusien tilojen kohdalla koulun henkilökunta ottaa yhteyttä tilalle, ja esiselvittää, mitä velvollisuuksia harjoittelusta tulee yrittäjälle, ja onko hän valmis ottamaan opiskelijan tilalleen. Kun opiskelija ja tilallinen ovat kummatkin antaneet myönteisen vastauksen harjoittelua kohtaan, päästään prosessissa seuraavaan vaiheeseen. (Tams 2010.)

Ennen harjoittelun alkamista Savonia-ammattikorkeakoulu lähettää yrittäjälle harjoittelusopimuksen. Jos harjoittelija työskentelee palkattomasti, koulu vakuuttaa hänet. Muussa tapauksessa vakuuttaminen jää yrittäjän huolehdittavaksi. Kun harjoittelusopimus on allekirjoitettu, voidaan alkaa hakemaan rahoitusta. Rahoituksen tarkoituksena on kannustaa ja tukea opiskelijaa taloudellisesti, kun hän päättää lähteä suorittamaan opintoja ulkomaille. (Tams 2010.)

Hakemisprosessin yhteydessä opiskelija suorittaa hänelle koulun toimesta määrättyjä tehtäviä, joista yksi on Walter Preparatory Course for International Exchange (eLearning). Kurssin tehtävänä on valmistella opiskelijaa englannin kielen käyttöön ja kohtaamaan uusia kokemuksia. Kurssi suoritetaan itsenäisesti verkossa ennen ulkomaille lähtöä. Walter-opintoihin on mahdollista hakeutua keväällä ja syksyllä.

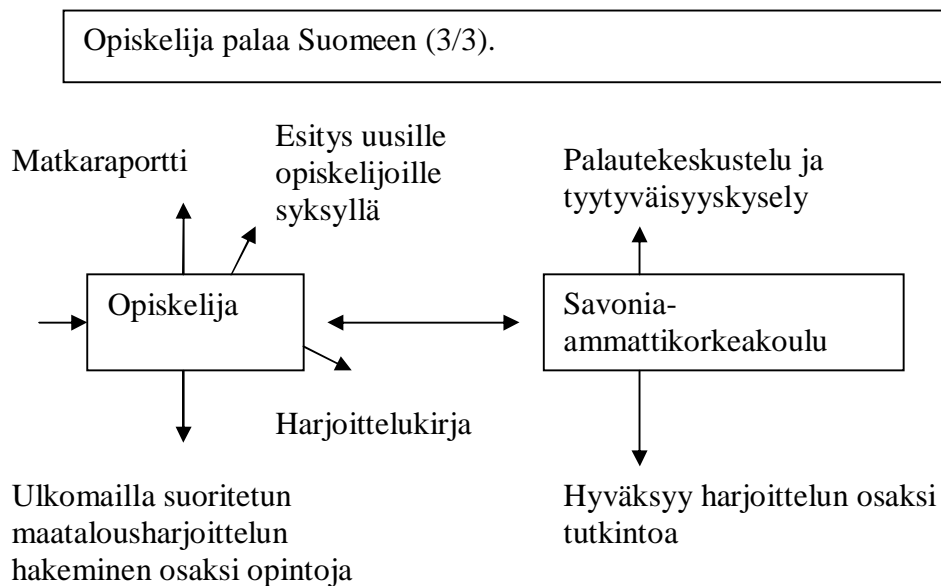
Kevään aikana maatalousharjoittelusta vastaava opettaja esittelee vaihtoon lähteville opiskelijoille harjoittelukirjan, joka on tärkeä osa harjoittelun suorittamista.

Harjoittelukirja kuuluu oppimisprosessiin, ja opiskelija täyttää sen suomeksi, ja lähettää väliraportteina opettajalle tarkastettavaksi harjoittelun aikana. Kirja tulee täyttää hyväksytysti, koska se kuuluu pakollisiin opintoihin, mitä ilman opiskelija ei voi valmistua Savonia-ammattikorkeakoulusta.

Opiskelija järjestää itse matkaliput ja vapaa-ajanvakuutukset, mutta viisumin hakemisessa koulu avustaa opiskelijaa. EU-maassa yli kolmen kuukauden vaihtoon ei tarvita viisumia, mutta opiskelijan täytyy itse ilmoittaa paikalliselle poliisiviranomaiselle maassa oleskeluaikansa. (Tams 2010.)

Savonia-ammattikorkeakoulu kehottaa opiskelijoita käymään terveydenhoitajan luona ennen ja jälkeen vaihdon. Matkatessa ympäri maailmaa on hyvä muistaa rokotukset. Kansainvälisyystoimisto järjestää kaikille kansainväliseen maatalousharjoitteluun lähteville tilaisuuden huhtikuun lopulla, missä opiskelijoilla on mahdollista kysyä koulun henkilökunnalta heitä askarruttavia asioita. Tilaisuudessa käydään vielä läpi, mitä pitää tehdä, jos kohtaa ongelmallisen tilanteen.

Neljän kuukauden valmisteluprosessin tuloksena on lähtö ulkomaille uuteen oppimisympäristöön touko-kesäkuun aikana. Uudet kokemukset maan kulttuurista ja työskentelytavoista tulevat opiskelijalle tutuksi. Joskus eteen voi tulla ongelmallinen tilanne, jota ei pysty itse henkilökohtaisesti ratkaisemaan. Opintojen ohjauksessa ja ongelmatilanteissa opiskelijaa tukevat ja auttavat kansainvälisyystoimisto yhdessä kansainvälisestä vaihdosta vastaavien opettajien kanssa (KV-OSAPROSESSIKAN-SIO).



KUVIO 5. Opintojen hyväksyminen osaksi tutkintoa (KV-OSAPROSESSIKAN-SIO)

Opiskelijan palattua Suomeen hän hakee tarvittavilla asiakirjoilla kansainvälisen maatalousharjoittelun suorittamista osaksi tutkintoaan. Hyväksynnästä päättää Savonia-ammattikorkeakoulu. Joissain tapauksissa harjoittelija ei ole saanut suoritetuksi koko harjoittelua, hänen täytyy korvata puuttuva osa kotimaisella maatalousharjoittelulla. Harjoittelukirja palautetaan tiettyssä järjestyksessä osio kerrallaan harjoittelujakson aikana vastaavalle opettajalle.

Opiskelija laatii matkaraportin ja esityksen harjoittelusta, jotka ovat osa Walter-opintoja. Savonia-ammattikorkeakoulu käyttää opiskelijoiden tekemiä raportteja osana markkinointia lähteville opiskelijoille. Raportit on nähtävissä Moodlessa Kv-toiminta, lisalmi-sivuston alla. Savonia-ammattikorkeakoulu kerää harjoittelun suorittaneilta opiskelijoilta palautetta harjoittelukokemuksista. Palautteen keräämisestä vastaa kansainvälisyystoimisto. (Tams 2009.)

TAULUKKO 3. Kansainvälisestä maatalousharjoittelusta vastaavat henkilöt Savonia-ammattikorkeakoulussa lisalmen yksikössä:

Nimi:	Vastuualue:
Marjatta Kumpulainen	Walter-verkkokurssi, paikkojen hakeminen
Hannele Tams	Kansainvälisyyspalvelut esim. ohjaus, käytännön hakumenettelyt ja hakemukset, opintojen avustukset ulkomailla, paikkojen hakeminen
Sinikka Ripatti	Maatalousharjoittelu kotimaassa ja ulkomailla
Seppo Mönkkönen	Työelämäharjoittelu kotimaassa ja ulkomailla

Kansainvälisestä maatalousharjoittelusta vastaa neljä koulun henkilökunnan jäsentä. KV-koordinaattori Marjatta Kumpulainen vastaa Walter-kurssin toteutuksesta sekä hän on mukana kansainvälisiä maatalousharjoittelutilojen haussa. Hannele Tams kansainvälisyyspalveluista ohjaa opiskelijoita vaihtoprosessin aikana. Sinikka Ripatin ja Seppo Mönkkösen vastuulla on seurata harjoittelun sujumista ja kirjallisten tehtävien arviointi. Heidän vastuullaan on myös myöntää opintosuoritukset opiskelijoille.

6 TUTKIMUKSET KANSAINVÄLISESTÄ MAATALOUSHARJOITTELUSTA

Opinnäyte kansainvälisestä maatalousharjoittelusta sisältää kaksi tutkimusta. Kohderyhminä ovat suomalaiset Savonia-ammattikorkeakoulussa AMK-agrologiksi opiskelevat opiskelijat jotka ovat suorittaneen maatalousharjoittelun ulkomailla, ja kansainväliset maatalousyrittäjät, jotka ovat ottaneen opiskelijoita harjoittelijoiksi kyseisestä organisaatiosta.

6.1 Laadullinen tutkimus

Kyseessä oleva opinnäytetyö on laadullinen tutkimus. Kvalitatiiviselle tutkimukselle on tyypillistä, että ihmiset ovat tiedonhaun lähteinä. Tutkimussuunnitelma muotoutuu tutkimuksen edetessä, eikä lopputulosta voi ennustaa täysin, jolloin tutkimukseen on syytä suhtautua joustavasti ja muuttaa suunnitelmia olosuhteiden mukaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 193.)

Laadullista tutkimusta tehdessä on perusteltua määrittää jokainen tehty toimenpide tutkimuksen hyväksi. Laadullisen tutkimuksen tekijän on tiedettävä, mitä hän ottaa huomioon ja mitä ei. Tämä ei kohdistu vain tutkimuksen tekniseen toteutukseen vaan myös tutkijan eettiseen puoleen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 193.)

Tietoa ihmisten kokemuksista kerätään lomakkeilla ja haastattelemalla. Kyselytutkimusten etuna voidaan pitää sitä, että kyselyn avulla voidaan saada kokoon laaja tutkimusaineisto, joka myös säästää tutkijoiden aikaa ja vaivannäköä. Kyselytutkimuksella on heikkoutensa, joita ovat mm. vastaajien asennoituminen kyselyä kohtaan, lomakkeen onnistuneisuus ja kato eli vastaamattomuus. Realistisesti ajatellen vastausprosentin suuruus on noin 30–40 prosenttia kohderyhmästä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 194.)

Haastattelu on ainutlaatuinen tiedonkeruumenetelmä, koska haastattelun aikana ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 194). Haastattelun suurin etu on sen joustavuus, koska tilanteen aikana voidaan säädellä aineiston keruuta joustavasti sekä mahdollisuuksien tulkittavuus on parempi. Haastattelussa on äärimmäisen tärkeää saada mahdollisimman paljon tietoa halutusta asiasta. Tällöin on perusteltua antaa tulevat kysymykset ja ohjeet haastateltavalle jo hyvissä ajoin. Haastattelun yhtenä etuna voidaan myös pi

tää sitä, että haastattelija voi havainnoida haastateltavaa, ei vain kirjaamalla ylös tiedot vaan myös esimerkiksi sanojen painotusta, ilmeitä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 194.)

Haastattelulla on myös huonot puolensa, koska se vie aikaa ja rahaa. On myös mahdollista, että haastatteluissa on taipumus antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia. On tärkeää luoda rento, mutta tehokas ilmapiiri haastattelutilanteeseen, jotta tapaamisesta saadaan optimaalinen hyöty irti.

Tutkimustuloksista päästään tekemään päätelmiä vasta esitöiden jälkeen, ja ensimmäisenä vaiheena on tietojen tarkistamista. Onko aineistossa virheitä vai puuttuuko tietoja. On myös mahdollista, että haastateltavaan otetaan yhteyttä annettujen tietojen täsmentämiseksi. Aineiston tallentamisen ja purkamisen jälkeen päästään analysoimaan tuloksia, joista pyritään saamaan aikaan synteesejä eli kootaan pääkohdat yhteen. Edeltävät toimenpiteet auttavat tutkijoita näkemään vastaukset selkeämmin.

Tutkimusten luotettavuutta ja pätevyyttä tulisi pystyä arvioimaan jollain tapaa. Varsinkin laadullisissa tutkimuksissa on tyypillistä, että on vaikea kertoa lukijoille mitä on tehty, ja miten saatuihin tuloksiin on päädytty. On siis mietittävä, sopiiko selitys kuvukseen eli onko selitys luotettava. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 195.)

Luotettavuuskriteereitä on neljä:

- Siirrettävyys: Voidaanko soveltaa muihin kohteisiin?
- Totuudellisuus: Kuinka paljon tekijöiden omat johtopäätökset vastaavat kohteen todellista tilaa?
- Vahvistettavuus: Tehdyt tulkinnat saavat tukea toisista tutkimuksista.
- Uskottavuus: tekijöiden neutraalius kohdetta kohtaan.

Luotettavuus voidaan todeta usealla tavalla esimerkiksi yhtenevistä vastauksista. Tutkimuksen luotettavuutta kohentaa tutkijoiden tarkka selostus omasta työstään. Kerrotaan tarkasti ja yksityiskohtaisesti jokaiset työvaiheet, esimerkiksi haastattelututkimuksessa selvitetään haastattelun olosuhteet. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 196.)

6.2 Tutkimuksen toteutus

Savonia-ammattikorkeakoulun agrologiopiskelijoille tehdyn haastattelututkimuksen tarkoituksena on saada mahdollisimman todenmukaisia vastauksia heidän kokemuk-
sistaan kansainvälisessä maatalousharjoittelussa. Jotta maatalousharjoittelua voitai-
siin kehittää kaikkien osapuolien näkökulmasta, on tärkeää tietää tosiasiat ja analy-
soida vastaukset. On mahdollista, että opiskelijoiden koululle antama palaute harjoit-
telusta ei aina vastaa todellisuutta. Syynä voi olla esimerkiksi palautteenantajan
luonne, asenteet, olosuhteet jne.

Tutkimus toteutettiin luottamuksellisesti ja yksityisyyttä kunnioittaen, joten tutkimuk-
sen validiteettia ja vastausten todenmukaisuutta voidaan pitää luotettavana. On mah-
dollista, että opiskelijat olisivat arkailleet vastauksissaan ja antaneet positiivisemman
kuvan harjoittelusta kuin se todellisuudessa on ollut, jos haastattelut olisivat olleet jul-
kista materiaalia ja haastateltavien henkilöllisyydet ja heidän antama tieto olisi yhdis-
tetty.

Agrologiopiskelijoille tehty haastattelututkimus on pääosassa maatalousharjoittelun
kehittämisessä ulkomailla. Opiskelijoilta saatu suora palaute ajasta ennen harjoitte-
lua, harjoittelun aikana, ja sen jälkeen on ensiarvoisen tärkeää kehityksen kannalta.

Opinnäytetyön tavoitteena on saada vastauksia seuraaviin kohtiin:

- harjoittelukirjan kehittäminen kansainvälistä harjoittelua silmällä pitäen
- harjoittelun parantaminen ulkomailla
- Savonia-ammattikorkeakoulun antaman ohjeistuksen kehittäminen
- kansainvälisten tilojen kokemuksia suomalaisista työntekijöistä.

Eri maiden maatalous eroaa toisistaan huomattavasti jopa EU:n sisällä johtuen sekä
byrokratiasta että kulttuurista. Näin ollen vaihtoon lähtevät opiskelijat kohtaavat ulko-
mailla harjoittellessaan usein ongelmatilanteita, joissa sopeutumiskykyä koetellaan.
Tutkimuksen avulla saadaan tietoa eri puolilta EU:ta ja EU:n ulkopuolelta maatalou-
desta tilakohtaisella tasolla.

6.3 Kysymysten asettaminen

Kysymyksiä laadittaessa tulee ottaa huomioon seuraavat seikat:

- Mitä tarkalleen ottaen halutaan selvittää?
- kysymysten muotoilu
- lomakkeen testaus
- lomakkeen kysymysten mahdolliset korjaukset
- lopullinen lomake.

Hyvän lomakkeen tunnusmerkkejä ovat selkeys, siisteys ja houkuttelevuus. Teksti täytyy olla aseteltu hyvin, eikä lomake saa olla liian täyteen ahdettu. Lomakkeen vastausohjeiden pitää olla yksiselitteiset ja yksinkertaiset, ja kysymyksissä kysytään vain yhtä asiaa kerrallaan. Kysymykset etenevät loogisesti ja ne on numeroitu juoksevasti.

Kysymykset pyrittiin muotoilemaan sellaiseen muotoon, että vastaukset olisivat mahdollisimman kattavia ja ilmaisisivat vastaajan todellista mielipidettä asiasta. Näin ollen suurin osa kysymyksistä vaatii selventävää vastausta, eli ”kyllä/ei”-kysymyksiä vältettiin. Tällainen haastattelu vaatii vastaajalta paneutumista kokemuksiinsa ja vastauksien miettimistä. (Kitkatta.net 2010)

Ennen kyselyn lähettämistä toimivuus testattiin toisen opinnäytteen tekijän toimesta, jotta voitaisiin varmistaa sähköisen kyselyn aukeaminen oikeaan ikkunaan, ja sen perille meno ja takaisinlähetys. Haastattelussa käytettyä lomaketta testattiin ensimmäisessä haastattelussa. Ensimmäisen haastattelun jälkeen lomakkeeseen täydennettiin tilaisuudessa mieleen nousseita kysymyksiä.

Haastattelut suoritettiin puolistrukturoituna haastatteluna, mikä tarkoittaa, että kaikille haastateltaville esitettiin samat tai likipitään samat kysymykset samassa järjestyksessä. Haastattelija voi kuitenkin pyytää lisätarkennusta vastauksiin ja esittää lisäkysymyksiäkin. Puolistrukturoiduissa haastatteluissa saattaa myös olla sekä täysin strukturoituja kysymyksiä että avoimia kysymyksiä (Herkman.Turun yliopisto). Osittain järjestelty ja osittain avoin haastattelu sijoittuu formaaliudessaan täysin strukturoidun lomakehaastattelun ja teemahaastattelun välille (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47).

Puolistrukturoidut haastattelut analysoidaan tavallisesti laadullisesti, ts. tutkija etsii keskeisiä esille nousevia teemoja ja pyrkii ymmärtävään, kokonaisvaltaiseen otteeseen aineiston käsittelyssä. Puolistrukturoitu haastattelu sopii tilanteisiin, joissa on päätetty haluttavan tietoa juuri tietyistä asioista, eikä haastateltaville näin ollen haluta

tai ole tarpeellista antaa kovin suuria vapauksia haastattelutilanteessa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

6.4. Sisällönanalyysi

Haastatteluista saatu materiaali analysoidaan käyttäen sisällönanalyysi-menetelmää, jonka avulla voidaan analysoida erilaisia dokumentteja esimerkiksi haastatteluja, jotka ovat purettu kirjalliseen muotoon. Analyysillä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä muodossa, jolloin kerätystä aineistosta voidaan tehdä johtopäätöksiä. Menetelmällä haetaan dokumentista merkityksiä, ja sisällönanalyysi mahdollistaa myös määrällisen tuloksien saamisen aineistosta. (Tuomi ym. 2009, 103–107.)

Teemoittelu on yksi tapa analysoida sisältöä, jossa laadullista aineistoa pilkotaan ja ryhmitellään aihepiirien mukaisesti (Tuomi ym. 2009, 93). Tutkimusaineistosta lähdetään hakemaan vastauksia tutkimuksen tarkoitukseen, joka on esitelty sivulla 25. Osa aineistosta jätetään käsittelemättä, koska muuten opinnäytetyöstä tulisi liian laaja.

Molempien tutkimuksien tulokset analysoidaan samalla sisällönanalyysimenetelmällä, ja tekniikkana käytetään teemoja, joissa keskitytään positiivisiin ja negatiivisiin kokemuksiin. Teemat olivat harjoittelukirjan osiot, harjoittelun sujuminen, Savonia-ammattikorkeakoulun antama ohjeistus ja ulkomaisille tiloille tehty kysely. Säilyttämällä positiivisten kokemusten tekijöitä ja korjaamalla negatiivisten kokemusten tekijöitä saadaan tutkimuksesta suurin hyöty irti.

6.5 Kansainvälisen maatalousharjoittelun suorittaneet opiskelijat

Opiskelijoilta kerättiin heidän kokemuksiaan maatalousharjoittelusta ulkomailla haastatteleamalla heitä marraskuun aikana 2009. Tutkimus aloitettiin etsimällä kaikkien vuosina 2006–2009 kansainvälisessä maatalousharjoittelussa olleiden opiskelijoiden yhteystiedot, joita oli 26. Kyseiset tiedot saimme Savonia-ammattikorkeakoulun kansainvälisyystoimistolta ja kansainvälisestä vaihdosta vastaavilta opettajilta. Tekemällä haastattelut yksilöhaastatteluina pyrittiin maksimoimaan saatavan tiedon määrä ja laatu. Haastattelut sovittiin hyvissä ajoin järjestettäväksi Savonian tiloissa. Haastateltavia oli yhteensä 15 opiskelijaa, joista kaksi oli jo valmistunut agrologiksi (AMK). Haastattelun pituus oli noin 30–40 minuuttia, ja ne nauhoitettiin muistitikulle.

Haastatteluissa oli läsnä kaksi opinnäytetyön tekijää ja haastateltava. Haastattelujen jälkeen jokainen haastattelu litteroitiin paperille, jotta niistä saataisiin mahdollisimman objektiivinen yleiskuva, ja tuloksia olisi helpompi analysoida. Opiskelijoita haastateltiin lomaketta apuna käyttäen. Kysymyslomake on nähtävissä liitteessä yksi. Kaikki kysymykset olivat avoimia kysymyksiä. Haastattelututkimuksen kysymykset ovat liitteessä yksi.

6.6 Ulkomaalaiset maatalousharjoittelutilat

Ulkomaalaisilta yrittäjiltä kysely toteutettiin sähköisessä muodossa. Tutkimus suoritettiin 30.10–16.12.2009 välisenä aikana. Kysymykset laadittiin Typala-ohjelmaan, joka on Savonia-ammattikorkeakoulun käyttämä sähköinen palautejärjestelmä. Ohjelman tekijänoikeudet omistaa Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu.

Kysymykset yksi ja kaksi olivat strukturoituja. Muut kysymykset olivat avoimia lukuun ottamatta kysymystä numero 16, joka oli monivalintakysymys. Sähköinen lomake on nähtävissä liitteessä kaksi.

Sähköinen kyselylomake lähetettiin saatekirjeen kanssa seitsemälle kansainväliselle tilalle, jotka oli todettu hyviksi harjoittelupaikoiksi. Maatalousyrittäjille annettiin noin kuukausi aikaa vastata kyselyyn. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista, ja noin viikkoa ennen kyselyn sulkeutumista tiloille lähetettiin muistutusviesti.

7 KOKEMUKSIA MAATALOUSHARJOITTELUSTA ULKOMAILLA

Tulokset maatalousharjoittelun suorittaneilta opiskelijoilta on eroteltu viiteen osaan, jotta aineistoa on helpompi tarkastella. Osat, joihin tulokset on jaettu, ovat taustatiedot, harjoittelun sujuminen, Savonia-ammattikorkeakoulun antama ohjeistus opiskelijalle ja harjoittelukirja. Lähtökohta kuvaukset ovat liitteessä kolme

7.1 Taustatiedot

15 haastateltavaa opiskelijaa olivat olleet maatalousharjoittelussa yhteensä seitsemässä eri maassa. Viisi opiskelijaa suoritti maatalousharjoittelunsa Englannissa. Uudessa-Seelannissa oli kaksi harjoittelijaa samana vuonna. Englannin jälkeen Itävalta oli kiinnostava maa (neljä opiskelijaa). Italiassa, Unkarissa, Irlannissa ja Islannissa oli ollut yksi opiskelija Savonia-ammattikorkeakoulusta.

Yleisin tuotantosuunta oli lypsykarjatalous. Hevostiloilla harjoitettiin ravihevosten valmennusta, hevosten kasvatusta ja myyntiä, ratsastuspalveluja ja hevosvaelluksia. Itävallan tuotantosuunnat olivat sianlihantuotanto ja naudanlihantuotanto. Lisäksi päätuotantosuuntien lisäksi tiloilla oli myös mm. viininviljelyä ja majoitustoimintaa (Unkari), mehiläisten kasvatusta (Uusi-Seelanti) ja kahvila/teehuone-toimintaa (Englanti). Islannin tila oli ainoana lammastilana.

Työntekijöiden määrä tiloilla vaihteli yhdestä työntekijästä 19 työntekijään. Useimmilla tiloilla työntekijöiden määrä oli vakio (ainakin kasvukaudella), mutta joillakin tiloilla työntekijöiden määrä vaihteli työntekijöiden saatavuuden mukaan. Työntekijöihin kuului usein useita perheenjäseniä, ulkomaalaisia harjoittelijoita ja paikallisia ihmisiä.

Yhteinen kieli oli useimmissa maissa englanti. Suurimmassa osassa harjoittelutiloja puhuttiin sujuvaa englantia. Oli mahdollista, että esimerkiksi isännän ja emännän kanssa kommunikointi englanniksi, mutta isoäidin kanssa saksaksi. Eräällä tilalla kommunikointi suomeksi isännän ja emännän kanssa, mutta työntekijöiden kanssa keskusteltiin elekieltä apuna käyttäen englantia. Kyseisellä tilalla isäntä oli suomalainen, mutta työntekijöiden englannin kielentaito oli heikko.

Haastateltavista jokainen opiskelija oli käynyt ennen harjoittelujaksoa ulkomailla ainakin matkailun merkeissä. Osa opiskelijoista oli ollut mm. kielikurssilla ulkomailla,

harjoittelussa, töissä tai vaihto-ohjelmassa koulun puolesta. He olivat puhuneet englantia jo kotimaassaan esimerkiksi koulussa vierailevien vaihto-opiskelijoiden kanssa tai olleet tekemisissä vieraan kulttuurin ja kielen kanssa työnsä puolesta.

Kommunikointi isäntäperheen ja työntekijöiden kanssa sujui kielen puolesta 87 prosentilla harjoittelijoista hyvin. Muissa tapauksissa kielelliset ongelmat johtuivat isäntäperheen huonosta englannin kielen taidosta, harjoittelijan huonosta italian kielen taidosta ja harjoittelijan puutteellisesta saksan kielen taidosta. Tapauksissa, joissa isäntäperheen englannin kielen taito oli heikko, jouduttiin turvautumaan elekieleen ja asioiden kertaamiseen. Yksi harjoittelija oppi puhumaan sujuvasti saksaa harjoittelunsa aikana. Haastateltavien mukaan puhuminen vieraalla kielellä oli aluksi aina hankalaa, mutta 1-2 viikon kuluttua tilanteeseen sopeutui ja puhumisesta tuli rutiinia.

Kysyttäessä ammattitaidon riittävydestä 80 prosenttia opiskelijoista koki ammattitaitonsa riittäväksi tilan vaatimuksiin nähden. Jos opiskelijalla ei ollut laajaa kokemusta esimerkiksi lammastaloudesta, isäntäperhe opasti, mutta muuten harjoittelijan tietämys kotieläintaloudesta oli riittävää. Riippuen kohdemaasta, naispuolisten harjoittelijoiden koneidenkäyttö oli vaihtelevaa, mutta hekin osasivat alkeet. Maissa, joissa nainen koetaan arvoasteikossa alemmaksi, kuului hänen työnkuvaansa suurimmaksi osaksi kotitalous- ja elintarvikepuoli. Lisäksi maissa, joissa naiset eivät tavallisesti käytä maatalouskoneita, oli heidän mahdollisuutensa päästä käyttämään niitä heikot.

Eniten ammattitaidon riittämättömyyttä aiheutti harjoittelijan vähäinen tietämys tietyistä tuotantosunnasta, jota ei mahdollisesti käsitellä agrologiopintojen ensimmäisenä vuonna, kuten sikatalous tai lammastalous. Myös esimerkiksi vähäinen kokemus lypsämisestä aiheutti sekä harjoittelijalle että isäntäperheelle ylimääräistä stressiä ja ajanhukkaa.

7.2 Harjoittelukirja

Yritystieto

Yleiskuva kysyttäessä yritystieto-osan tekemistä oli, että tiedot kyseiseen osioon löytyivät suhteellisen vaivattomasti. Eräs opiskelija vastasi: *Perustietoja ei tarvinnut kysellä ollenkaan. Kuuntelin töissä, ja rakennuksien iät kyselin, mutta tosi iisisti tää eka meni.*

Useimmat opiskelijat saivat osioon tarvittavat tiedot jutellessaan esimerkiksi isännän kanssa sopivana hetkenä tai työn lomassa. Perustiedot harjoittelukirjan ensimmäiseen osioon saatiin usein myös itse pääättelemällä. Harjoittelukirjassa on ns. liikeidea-kohta, jonka eräs opiskelija koki erittäin hyödylliseksi, koska se antaa hyvän yleiskuvan tilasta.

Yritystieto-osan täytössä ongelmia aiheuttivat esimerkiksi isännän kiire ja haluttomuus antaa tietoa harjoittelijalle, joten näissä tapauksissa harjoittelijan oli kyseltävä tiedot muilta työntekijöiltä. Opiskelijan kokemuksena oli esimerkiksi seuraavaa.

Historiasta sain tietoa, mutta en yksityiskohtaista, olivat kiireisiä.

Vastauksista ilmeni, että perustiedot harjoittelukirjaan täytetään usein omatoimisesti ja kyselemällä useimmiten työn lomassa joko isännältä tai muilta työntekijöiltä. *Havainnoin itse suurimman osan yritystietosiosta, tein sen itsenäisesti.*

80 prosentilla harjoittelijoista rakennuksien tiedot olivat vain summittaisia arvioita, johtuen rakennuksien vanhuudesta tai siitä ettei isäntä yksinkertaisesti muistanut milloin rakennus on rakennettu. Sama ilmiö toistui myös koneiden osalta; tarkkaa yksityiskohtaista tietoa oli mahdoton saada, esimerkiksi vanhoista koneiden. Tuet osoit-tautuivat jokaisessa tapauksessa arvioksi, ja joidenkin tilallisten mukaan heille maksetaan ns. könttäsumma, jota he eivät osanneet erotella.

Kasvintuotanto

Kasvintuotanto-osa koettiin selvästi yhdeksi vaikeimmista ja haasteellisimmaksi osioksi. Kasvinviljelyn erilaisuus harjoittelutilalla verratessa Suomeen sai harjoittelijat selvästi hämilleen. *Kasvintuotanto-osiota pitäisi yksinkertaistaa, ei siellä mietitä niin yksityiskohtaisesti, vaan pääasia on että pelto tuottaa.*

Yksi merkittävimmistä haasteista oli kääntää suomenkielinen harjoittelukirja englanniksi ja selostaa tilallisille, mitä tarkalleen ottaen halutaan tietää. *Pelto-osio oli kaikista vaikein, hankala ymmärtää englanniksi, ei tuttuja sanoja.* Ammattisanaston puuttessa harjoittelija ei osannut selostaa haluamaansa tietoa, tai tilalliset eivät ymmärtäneet, mitä tietoa harjoittelija tarvitsi.

Opiskelijoiden antamien vastauksien perusteella, joiltakin tiloilta puuttui kokonaan tietämys salaojituksista, ja etenkin lannoituskäytäntö ja -tarkkuus poikkesivat suuresti Suomen tarkkuudesta. Useissa tapauksissa maata ei esimerkiksi muokattu ollenkaan vaan sen annettiin olla laitumena ilman maanparannustoimenpiteitä. *Tilalla ei uudis-*

teta peltoja kuin kerran 15 vuodessa, niin kasvintuotanto-osio jäi aika lyhyeksi. Ei ojituksia, ei kalkitusta... Hankalaa..

Eräs tila hoidatti peltolohkojen lannoitukset ja kalkitukset urakoitsijalla, ja urakoitsija sai kyseiset tiedot tilalla käyneeltä kasvinviljely-neuvojalta, joten harjoittelijan kysyessä asiasta tila ei osannut antaa vastausta lannoitusmäärästä. Jos harjoittelija ei osallistunut kasvinviljelyyn, oli hänen hankala saada tietoa muuten kuin kysymällä tilallisilta jokainen kohta, ja esimerkiksi maalajien määritys tuntui olevan hankalaa opiskelijoille, koska kyseisissä maissa oli erilaiset luokittelumenetelmät.

Vain harva opiskelija pääsi käsiksi kirjanpitoon kasvintuotannon osalta. Esimerkiksi saksankielisissä maissa kirjanpidon hyödyntäminen oli kiinni opiskelijan omasta kielitaidosta tai työantajan ajankäytöstä käännöstyöhön.

Kotieläintalous

Kotieläintalous-osan tekeminen oli selvästi helpompaa opiskelijoille. Kotieläintiloilla harjoittelussa olevat opiskelijat osallistuivat aktiivisesti kotieläinten hoitoon liittyviin askareisiin, joten heidän oli helppo täydentää harjoittelukirjaa.

Tilan ollessa kotieläintila, jossa oli myös kasvintuotantoa, opiskelijat osallistuivat aina eläinpuolen töihin, mutta ei välttämättä kasvinviljelyn töihin. Vastausten perusteella tämä voidaan selittää tilallisten arkuutena antaa kallis maatalouskone harjoittelijan käyttöön tai harjoittelijan haluttomuutena käyttää tuntemattomia koneita. Unkarissa koneiden käyttöön liittyi maan tapakulttuuri. Kyseisessä maassa naiset eivät juuri osallistuneet konetöihin.

Yksi opiskelija toivoi kotieläintalouden osion siirtämistä myöhempään kesään, jotta osioon saisi enemmän täytettävää, ja osaisi itsekin kertoa enemmän havainnoimistaan asioista. Kotieläintuotanto-osiossa oli kohtia, joihin opiskelijat eivät vastanneet, johtuen karjan suuresta koosta (lehmäkortit) tai luokittelun erilaisuudesta. *Jalostusarvot olivat vaikeita, ei järkeviä jalostusarvoja. Maassa on erilainen maidontarkkailusysteemi.*

Päätelmänä voidaan pitää, että harjoittelijan on aktiivisesti havainnoitava ympäristöään ja kyseltävä asioista aina kun vain mahdollista. On myös suositeltavaa kysyä reippaasti esimerkiksi isännältä lehmätaulukkoita, raportteja, kirjanpitoa. *Kotieläinosion tein soveltamalla, kun kirjassa ei ole erikseen lammastaloudelle osiota. Sain tietoa havainnoimalla ja kyselemällä. Ei juurikaan paperitietoa.*

Laskelmat

Laskelmat-osaa tehdessään oli harvinaista, että harjoittelijat pääsivät tilan kirjanpitoon käsiksi. *Laskelmat hankalia, isäntä ei oikein osannut sano mitään. Lohkokortteja en tehnyt. Ei osannut sanoa mitään rehuista tai lääkkeistä.* Harjoittelijat arkailivat kirjanpitotietoja. Maissa, joissa käytetään englantia, kirjanpitoa on opiskelijan helpompi lähestyä kun taas muun kielisissä maissa.

Lohkokorttien täyttö oli useimmille ongelmallista esimerkiksi vaikeiden sanojen takia. Harjoittelijat saivat pääasiassa lohkon nimen, kasvin ja pinta-alan kirjoitettua lohkokorttiin, mutta muut osat jäivät tyhjiksi. Lohkokortteja ei käytetty joillakin tiloilla, tai niitä ei löytynyt.

Maassa, jossa virallinen kieli oli muu kuin englanti, oli haastavaa löytää esimerkiksi rehujen hintoja tai siemenen hintaa. Eräs harjoittelija käytti tähän Suomessa olevia hintoja. Laskelmien paikkansapitävyys on haastateltavien mukaan usein suuntaa antava.

Ympäristöosio koettiin helpoksi osaksi laskelmia. Eräällä tilalla kävi joka kevät ympäristötarkastaja, joten tilalliset tiesivät, miten asioiden tulisi olla, ja harjoittelija sai tarkat tiedot tilan papereista täyttäessään kyseistä osiota. Yhdellä tilalla harjoittelija koki osion täytön ongelmalliseksi, koska hän ei osannut kysyä englannin kielellä tilan isännältä, ja isäntä ei puhunut sujuvaa englantia. Osalla tiloista panostettiin paljon ympäristön suojeluun, ja toisilla panostus oli vähäistä.

Metsätalous

Metsätalouden osion sovellettavuus vaihteli tiloilla. Opiskelijoilta saatiin melko suurpiirteisiä vastauksia metsäosion täyttämiseen liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijoiden vastauksista sai sen kuvan, etteivät he olleet aivan perillä itsekään siitä, mitä he kirjoittivat asiasta. Haastattelujen perusteella opiskelijoilla oli epävarma olo siitä, mitä heidän olisi pitänyt kirjoittaa tehtäviin.

Haastatteluissa esiintyi runsaasti vastauksia, joissa opiskelijat kertoivat tilan metsien käytön olleen varsin erilaista kuin Suomessa. Kirjanpitoa ei ollut löydettävissä, ja metsälle ei tehty mitään tai metsäpolitiikka poikkesi niin paljon Suomesta, että opiskelija hämmentyi verratessaan sitä Suomen oloihin. Eräs opiskelija mainitsi, että *Met-*

sätälouteen sain tiedot kävelemällä metsässä, ei esim. tarkkoja hakkuupäivämääriä. Siellä on eri säännökset, esim. hakkuu pinta-aloissa ei rajoituksia.

Yksi opiskelija mainitsi myös metsätyyppien erilaisuuden. Hän kertoi, että metsätyypin arviointi oli haastavaa, koska metsissä, jossa hän liikkui, määritykset eivät enää päteneet. Varsinkin tapauksessa, jossa tilallisilla ei ole mielenkiintoa harjoittelijan ohjeistukseen, voi pienistä asioista kasautua opiskelijalle stressiä hänen pohtiessaan metsänkäyttöä.

Hevostalous

Keskeisimmäksi ongelmaksi hevostalouden puolella harjoittelukirjan täyttämisen kannalta nousi tietojen saannin riittämättömyys. Haastattelujen jälkeen saatiin kuva, että useat hevostilojen omistajat halusivat pitää salaisuutena esimerkiksi hevosille annettavien rehujen tarkat tiedot tai hevosten paperit.

Osalla tilallisista ei ollut halua etsiä mahdollisia papereita harjoittelijalle, joten tässä korostuu tilojen mahdollinen kontrolli ennen niiden hyväksymistä harjoittelutilaksi.

Harjoittelijat myös arvostelivat harjoittelukirjan hevostalouden osion liian suppeaksi. Heidän toivomuksenaan oli, että hevostalouden osio olisi laajempi niille, jotka suorittavat hevostalouden koulutusohjelmaa Savonia-ammattikorkeakoulussa.

Opiskelijat kommentoivat kotieläintuotannon osiota hevostalouden tehtävää seuraavasti. *Hevospuolella pitäisi keskittyä enemmän hevostalouteen harjoittelukirjassa. Tehdä esimerkiksi valmennussuunnitelma. Hevostalouden osio on ihan jees, mutta se on tehty vähän harrastelijamaiselle tilalle. Aivan kuin se olisi tehty jollekin heppaleiriläisten tilalle.*

Tilan kiinnostus harjoittelukirjaa kohtaan/ tietoisuus sen täyttämisestä

Kahdeksi suurimmaksi ongelmaksi harjoittelukirjan täytössä nousivat:

- tilallisten mielenkiinnottomuus auttaa harjoittelijaa harjoittelukirjan täytössä
- tilallisten puuttuva tietämys harjoittelukirjassa kysyttävistä asioista.

Suurin osa tiloista oli tietoinen harjoittelukirjasta, koska heillä oli ollut ennenkin opiskelijoita Savoniasta tai heille oli kerrottu etukäteen. Osa tiloista auttoi aktiivisesti opis-

kelijoita, ja osa ei osoittanut minkäänlaista kiinnostusta opiskelijan auttamiseen. Vaikka kyseiset tilat tiesivät harjoittelukirjasta, he eivät antaneet tietoja mielellään, eivätkä olleet halukkaita etsimään paperitietoja opiskelijan kysyessä. Harjoittelukirjan laajuus ja yksityiskohtaisuus yllätti monen tilallisen.

Erään opiskelijan mukaan tilan isäntä kyllä oli halukas auttamaan tehtävien teossa, mutta hänellä ei ollut niin yksityiskohtaista tietoa kuin harjoittelukirjassa vaaditaan. Haastatteluissa toistui useasti se, että tilallinen hämmentyi usein harjoittelukirjan kysymyksistä. Kehitysideaksi nousikin, että tiloja pitäisi tiedottaa laajemmin harjoittelukirjan laajuudesta ja antaa heidän miettiä ajan kanssa, ovatko he valmiita ottamaan tilalleen harjoittelijan, joka tarvitsee apua sen täytössä.

Tilojen parissa vaihteli paljon se, saiko harjoittelija tehdä harjoittelukirjaa työaikana, mutta useimmissa tapauksissa harjoittelija ei omasta tahdostaan tehnyt kirjaa työajalla. *Kirjan täyttäminen sujui erittäin huonosti, koska en saanut tehdä sitä työajalla, enkä saanut esittää kysymyksiä työajalla.* Vastauksista sai sen kuvan, että moni kokee harjoittelukirjan täytön epäkohteliaaksi työajalla.

Harjoittelukirjan soveltuvuus maahan

Suurimmassa osassa tapauksia harjoittelijat olivat sitä mieltä, että harjoittelukirja kyllä soveltuu maahan, mutta tietyn sovelluksen sen teosta saataisiin enemmän irti ja sen täyttö olisi kaikin puolin helpompaa. Ongelmallisesi koettiin harjoittelukirjan tarkkuus. Harjoittelijat kokivat, etteivät he saa kysymyksiin tarpeeksi sisältöä. Kieli koettiin haastavaksi seikaksi, ja erityisesti puutteet ammattisanaston käytössä.

Ehdotuksia opiskelijoilta harjoittelukirja osalta

Haastatteluissa nousi yhdeksi kehitysideaksi harjoittelukirjan teon joustavuuden lisääminen, esimerkiksi korvaavien tehtävien teko, jos harjoittelukirjan täyttäminen kirjallisesti olisi erittäin haasteellista. *Olisi hyvä jos olisi monta vaihtoehtoa tehdä harjoittelukirjaa, koska osa tiloista ei ole EU-maita.*

Yksi kehitysideoista oli harjoittelukirjan osittainen korvaaminen videopäiväkirjalla. Kuvaamalla tilan tapahtumia ja päivittäisiä töitä, opiskelijat toisivat visuaalisen kuvan tilan toiminnasta harjoittelusta vastaavalle opettajalle. Kaksi opiskelijaa toivoi harjoittelukirjaan osiota, johon voisi laittaa harjoittelussa sattuneet hassut asiat, kriisit ja kaikki ns. jokapäiväiseen elämään tilalla liittyvä tieto. Kehitysideaksi nousi myös

tehdä esimerkiksi kotieläintilalle, kasvintuotantotilalle, hevostilalle oma harjoittelukirjansa.

Opiskelijoilta saatuja ideoita:

- haastattelu koulun puolelta tilalle ennen harjoittelua
- soitto tilalle harjoittelun aikana
- ns. pre-info tiloille Savonia-ammattikorkeakoulusta ja harjoittelukirjan laajuudesta hyvissä ajoin ennen harjoittelun alkamista
- koulun järjestämä ”kulttuurien kohtaaminen” info opiskelijoille, joissa ”teroitetaisiin” yleismaailmallisia tapoja, small talkia, sopeutumista vallitsevaan kulttuuriin, mahdollista työpaikkahierarkiaa
- kulttuuriset erot esim. nöyryys, hienotunteisuus, kohteliaisuus.

7.3 Harjoittelun sujuminen

Melkein kaikilla opiskelijoilla harjoittelu sujui hyvin. Paineen sietokykyyn ja ongelma-kohtien ratkaisemiseen vaikuttaa paljon oma asennoituminen ja työskentelyolosuhteet. Opiskelijat näkivät ja kokivat, miten maataloutta pyöritetään erilaisissa olosuhteissa kuin Suomessa.

Pääasiassa opiskelijat kohtasivat haasteita kommunikoinnissa vieraalla kielellä ja isäntäperheen epäasiallisena käytöksenä. Ongelmana oli ymmärtää toinen toistaan, kun kumpikaan osapuoli ei puhu äidinkieltään. Vaikeuksia oli myös harjoittelukirjan kääntämisessä. Kuusi vastaajaa koki epäasiallista käytöstä isäntäperheeltä toistuvasti harjoittelujakson aikana, ja kaksi kuudesta joutui jättämään harjoittelun kesken isäntäperheen vuoksi.

Epäasiallinen käytös oli huutamista ja karjumista päivittäisissä työtilanteissa. Kahdessa tilanteessa isäntäperhe koki yrittäjän ja opiskelijan välisen suhteen niin vaikeaksi, että he päätyivät harjoittelusopimuksen purkamiseen.

Tutkimuksen lomassa tuli ilmi, että kaksi viikkoa on liian lyhyt aika opiskelijan ja yrittäjän sopeutua työsuhteeseen. Kummatkin osapuolet tarvitsevat aikaa kypsyttellä ja miettiä tulevia haasteita, jotta uusiin kokemuksiin pystyisi suhtautumaan mahdollisimman joustavasti.

Seuraaviin luetteloihin on kerätty aineistosta opiskelijoiden tekemistä työtehtävistä ja heidän käyttämistään koneista

Sikatalous

- emakoiden hoitaminen
- lihasikojen hoitaminen

Sikataloudessa opiskelija oli mukana emakkosikalan päivittäisessä arjessa.

Hoitamiseen kuuluu huolehtia välitysporsaiden kunnosta. Tärkeänä osana on myös seurata emakoiden porsimista. Lihasikalan puolella hoitamiseen päivittäisiin hoitotehtäviin kuuluu ruokinnan ja eläintenhyvinvoinnista huolehtiminen.

Metsätalous

- puiden kaataminen vuoristo rinteiltä
- kaadettujen puiden siirtäminen

Metsätaloudessa opiskelijat avustivat metsänhoitotehtävissä. Yksi opiskelija esimerkiksi kaatoi moottorisahalla puita vuoristossa.

Hevostalous:

- keväällä laitumien kunnostaminen
- hevosten ruokinta
- varusteiden kunnostaminen
- karsinoiden puhdistaminen
- hevosten hoitaminen
- ratsastaminen.

Hevostaloudessa pääpainona oli huolehtia hevosten jokapäiväisistä tarpeista.

Opiskelijat ruokkivat ja siivosivat karsinoita. Jossain tapauksissa opiskelijat pääsivät valmentamaan ratsuja ja ravihevosia.

Lammastalous:

- avustaminen juustojen valmistuksessa
- lypsäminen
- puhdistustyö
- ruokinta.

Lammastilalla työt painottuivat ruokintaan ja puhdistustöihin. Jos tilalla tehtiin jatkojalosteita esimerkiksi juustoa, opiskelijat pääsivät tutustumaan prosessiin.

Lypsykarjatalous:

- peltoviljelyssä avustaminen
- keväällä laitumien aitojen korjaus
- laitumien lannoitusta mönkijällä
- lypsäminen
- poikimattomien erottaminen karjasta
- vasikoiden hoitaminen

- lehmien hoitaminen
- puhdistustyöt
- metsätöitä
- rakentaminen.

Lypsykarjataloudessa tärkein työtehtävä oli osallistua lypsämiseen. Karjan hoitaminen ja ruokkiminen olivat myös tärkeitä osia harjoittelua

Käytetyt työkoneet:

- traktori
- kaivinkone
- etukuormaaja
- mönkiä
- pienkuormaaja
- krossipyörä
- karhotin
- niitin
- peräkärry
- auto.

Opiskelijat pääsivät vaihtelevasti käyttämään työkoneita. Kasvinviljelytilalla opiskelijat käyttivät monipuolisesti koneita. Muissa tuotantosuunnissa opiskelijoiden aikaisemmat kokemukset vaikuttivat koneiden käyttämiseen.

Melkein jokaisella harjoittelijalla työaika vaihteli kahdeksan ja kahdentoista tunnin välillä, työpäiviä viikossa oli viidestä seitsemään. Kahdella opiskelijalla työrytmi oli kaksitoista työpäivää ja kaksi vapaapäivää. Melkein kaikki pystyivät pitämään harjoittelun aikana lomaa itse valitsemanaan aikana. Palkka vaihteli 300-1 000 euroa kuukaudessa. Jotkut työnantajat vähensivät palkasta asumis- ja ruokailukuluja. Yksi kolmas osa suoritti harjoittelun palkattomana, ja osa heistä sai työnantajalta korvausta työstä taskurahan muodossa viikoittain tai työsuhteen loppuessa.

Melkein kaikki opiskelijat kertoivat, että työpaikalla vallitsi hyvä työilmapiiri, he tulivat hyvin toimeen isäntäperheen ja muiden työntekijöiden kanssa. Muutaman harjoittelijan kohdalla isäntäperhettä ei ollut, vaan tilaa johdettiin kuin yritystä. Isäntä toimi pona eikä osallistunut tilan töihin muuten kuin jakamalla työtehtäviä. Kaikki opiskelijat saivat ilmaisen asunnon työnantajalta. Puolet opiskelijoista valmisti itse oman ruokansa. Kahdella opiskelijalla asumisolosuhteet olivat ala-arvoiset esim. villikissojen kakkaa talossa, jossa isäntäperhe itsekkin asui.

Vapaa-ajalla opiskelijoille esiteltiin paikallisia nähtävyyksiä, esim. kuumia lähteitä, maaseutunäyttely, tippukiviluola, festarit, purjehtiminen ja vinttikoirakisat. Muutamat

pääsivät osallistumaan isäntäperheen vapaa-aikaan osallistumalla häihin ja käymällä yhdessä ulkona syömässä. Ajanvietettä oli yhdessä grillaaminen työkavereiden kanssa, tutustuminen lähiseutuun autolla, ostoksilla käynti läheisessä kaupungissa ja syntymäpäivät.

7.4 Savonia-ammattikorkeakoulun järjestämä ohjeistus ennen vaihtoon lähtemistä

Kun opiskelijoilta kysyttiin kansainvälisestä vaihdosta vastaavien opettajien antamaa ohjeistusta, yleisempänä vastauksena oli hiljaisuus. Kolme opiskelijaa osasi tuoda julki saamaansa tiedotusta, ja he mainitsivat harjoittelukirjan sekä tapakulttuurin. Kolmen mielestä opettajien antama ohjeistus oli tarpeetonta.

Tutkimuksen aikana kaksi opiskelijaa ehdotti hakuprosessin aikaistamista, mikä tarkoittaisi sitä, että luonnonvara-alan tiimi käsittelisi opiskelijoiden hakemukset jo aikaisemmin syksyllä. Tällä toimenpiteellä opiskelijoiden mielestä saataisiin enemmän aikaa harjoittelupaikkojen etsimiseen.

Opiskelijat pitivät kansainvälisyystoimiston roolia hyvänä ja kannustavana. Kaksi opiskelijaa oli pettynyt saamaansa palveluun. Turhautumista aiheutti lupauksen rikominen maatalousharjoittelupaikan löytymisessä sekä kv-toimistosta harhaan johtavan tiedon antaminen opiskelijan harjoitteluajankohdasta tilalle. Jos kv-toimisto ei ehdi etsimään lupaamiaan maatalousharjoittelutiloja, kyselyssä kävi ilmi, että opiskelijat ovat valmiita itsekin etsimään tiloja tai käyttämään omia yhteyksiään ulkomailla.

Hyvän kuvan omasta aktiivisuudesta harjoittelua kohtaan antoi kolme opiskelijaa, jotka etsivät itsenäisesti maatalousharjoittelupaikat. He olivat olleet jo ennen harjoittelua töissä Euroopassa.

Vastaajat valmistautuivat vaihtoon suorittamalla pakolliset tehtävät, osallistumalla kansainvälisyystoimiston ja vaihdosta vastaavien opettajien antamiin ohjeistuksiin. Tutkimuksen perusteella muuten omaehtoinen valmistautuminen oli pääasiassa lentolippujen ja matkustajavakuutuksen ostaminen. Yksi opiskelija mainitsi lähtevänsä ulkomaille suorittamaan maatalousharjoittelua avoimin mielin.

Walter-verkkokurssi on yksi osa Savonia-ammattikorkeakoulun järjestämää valmistautumista maatalousharjoitteluun. Suurimman osan tutkimukseen vastanneiden mie-

lestä verkkokurssi oli työläs tai tarpeeton. Kaksi mainitsi tehtävät yleissivistäviksi, ja yhden mielestä tehtävät olivat helppoja.

Haastattelun aikana tuli ilmi paljon ehdotuksia, joilla Walter-verkkokurssia voitaisiin kehittää sisällön ja toteutuksen pohjalta. Verkkokurssi sisältää vain muutaman tapauksikerran opettajan kanssa. Opiskelijat toivoivat, että kurssilla olisi enemmän kontaktitunteja, jossa käytäisiin läpi ajankohtaisia ja tärkeitä asioita. Kun kohdemaahan olisi tutustuttu riittävästi, he ehdottavat esityksien pitämistä kurssille osallistuvien kanssa.

Sisällön uudistukseksi ehdotettiin perehtymistä kohdemaan maatalouteen ja ammatinastoon. Walter-verkkokurssin palautusajankohtaa haluttiin tämän tutkimuksen mukaan siirtää kesän loppuun mennessä, jolloin raporttiin tarvittavia kohdemaan tietoja saisi kerättyä harjoittelua tehdessä.

Puolet vastaajista koki Savonia-ammattikorkeakoulun järjestämän henkisen valmentamisen riittäväksi. Kolmella opiskelijalla oli jo aikaisempaa kokemusta ulkomailla työskentelystä ennen vaihtoa. Henkisen valmentamisen kohdalla tärkeäksi asiaksi nousi epäonnistuneen harjoittelun keskeyttäminen. Millä keinoin opiskelija voisi tarvittaessa vaihtaa maatalousharjoittelutilaa kesken harjoittelujakson? Miten tulisi toimia, jos harjoittelu ei toteudu opiskelijan ja koulun ohjeiden mukaisesti?

Tutkimuksen lopuksi tiedusteltiin opiskelijoiden suhtautumista koulun yhteydenottoon maatalousharjoittelun aikana. Tarpeelliseksi yhteyden oton näki kahdeksan opiskelijaa eli yli 50 % haastateltavista. Kolme vastaajaa ei vastannut kysymykseen.

8 PALAUTE ULKOMAAILAISILTA MAATALOUSHARJOITTELUKILAILTA

Kolme tilaa vastasi sähköiseen kyselyyn. Yrittäjät edustavat Iso-Britanniaa, Irlantia ja Islantia. Kyselyyn vastanneiden tuotantosuunnat olivat lypsykarja- ja lammastalous. Yhteensä näillä kolmella tilalla oli ollut 13 opiskelijaa Savonia-ammattikorkeakoulusta. Yrittäjien ensivaikutelma suomalaisista työntekijöistä oli myönteinen: hyvä ammattitaito, ahkeria työntekijöitä, kiinnostuneita yritystoiminnasta ja hyvät sosiaaliset taidot.

Kolmestatoista opiskelijasta yksi oli turhauttanut tilallista, koska hän ei soveltunut hoitamaan 450 eläimen karjaa muiden työntekijöiden kanssa. Ongelmia oli ollut lypsämisessä ja työtehtävien hitaudessa esimerkiksi vasikoiden juottamisessa. Vieraan kielen puhumisessa ja ymmärtämisessä opiskelijoiden taidot vaihtelivat hyvästä kielitaidosta kohtalaiseen. Yksi yrittäjä mainitsi, että hänellä oli välillä vaikeuksia ymmärtää, mutta oppimalla niistä selvittiin.

Seuraavassa luettelossa on yrittäjien mielipiteitä opiskelijoiden positiivisista taidoista:

- kiinnostuneita ja motivoituneita tekemään parhaansa
- hyvä asenne
- selkeä kommunikointi
- kiinnostuneita meidän tilan näkökulmista
- hoitaneet työtehtävät tunnollisesti
- useimmat pystyvät työskentelemään itsenäisesti
- tottuvat nopeasti perheen tapoihin ja tulevat osaksi perhettä.

Kaikki yrittäjät olivat tyytyväisiä Savonia-ammattikorkeakoulun antamaan ohjeistukseen opiskelijalla. Erityisen hyvin yksi tilallinen toi julki oman näkemyksensä: *The guidelines helped both the student and the employer to understand what were their specific responsibilities.*

Kaikki työnantajat olivat olleet tietoisia harjoittelukirjan täyttämisestä työajalla, ja työnantajan vastuusta auttaa opiskelijaa kirjan täyttämisessä. *I do have to time guide students. But the student must show that the guidance can be transferred into efficient working practice.*

Kyselyssä tuli ilmi, että yksi harjoittelutiloista näki harjoittelukirjan täyttämisen positiivisessa mielessä, koska hänen täytyi itsekin miettiä, kuinka asiat hoidetaan omalla kohdalla. Sama tilallinen myös mainitsi, että joskus opiskelijat antoivat myös neuvoja tai ehdotuksia muuttaa toimintatapojamme parempaan suuntaan. Tärkeänä myös pidettiin sitä, että opiskelijat tekevät heille määrätty tehtävät. Seuraavassa lainauksessa on hyvä kuva siitä, miten yrittäjä on paneutunut opiskelijan tehtäviin. *Therefore for each task we discussed what help/explanation was required before starting.* Tilat vakuuttivat kaikki, että heillä on aikaa vastata kysymyksiin.

Yrittäjien mielipiteitä harjoittelukirjasta:

- *The report encouraged the students to think through the information that was required and added much to the experience of working here. More is learned by combining theory and practice. The report encourages this to happen.*
- *it is not always fun but it is very necessary*
- *I am happy with your methods of reports and hope the student learns both while working and doing the report.*

Yrittäjiltä kysyttiin heidän mielipidettään jokaisen harjoittelukirjan osion täytettävyydestä, ja kaikki kokivat yritystieto-osan helpoksi täyttää. Kaksi tiloista koki laskelmien teon ongelmalliseksi, ja yhden tilan mielestä se oli helppo täyttää. Kotieläintuotanto- ja kasvintuotanto-osat koettiin myös kaikkien kolmen tilan taholta helpoksi ja ongelmattomaksi. Kahden yrittäjän mielestä metsäosio oli erittäin vaikea täyttää, ja yksi yrittäjä koki sen helpoksi.

Kysyttäessä, kuinka kyseiset osiot saataisiin paremmin soveltumaan harjoitteluun, vastaukseksi saatiin, että on tärkeää aikatauluttaa eri osioiden tekoprosessi. Jokaiselle osiolle on tehtävä aikaa, ja siitä on sovittava ajoissa harjoittelijan ja yrittäjän välillä. *The key to having a successful report is to provide enough time to complete correctly.* Yksi yrittäjistä ehdotti harjoittelukirjan kääntämistä englannin kielelle, ja tämä ehdotus esiintyi myös opiskelijoille tehdyissä haastatteluissa.

Tutkimuksessa haluttiin saada tietoa, millaiset tiedot yrittäjillä on Savonia-ammattikorkeakoulusta. Kaksi kolmesta tilasta oli tietoinen Savonia-ammattikorkeakoulun olevan korkeamman koulutusasteen oppilaitos. Yksi yrittäjistä vastasi tietävänsä op-

pilaitoksesta hyvin vähän, tai ei ollenkaan.

Harjoittelijat tekivät tiloilla seuraavia työtehtäviä:

- työskentelyä lypsylehmien ja nuorkarjan parissa
- peltoviljelyä (maanmuokkaus, sadonkorjuutyöt, lannoitus jne.)
- lammastalouteen kuuluvat työt
- aitojen korjaus.

Yrittäjien mielestä harjoittelijoiden menestyksellinen työtehtävien hoito edellyttää sitä, että hänellä on riittävät perustaidot maatalouden työtehtävistä, mitä laajempi kokemuspohja, sen parempi. Seuraavaksi on yrittäjien lähtökohtia opiskelijan taidoista ennen harjoittelua. *Farms today are busy places where many skilled tasks are carried out quickly. Trainees need to understand how farming works in the country which they are going to work in. To have a good understanding of the spoken language and to have an open mind to change how work is approached.*

Savonia-ammattikorkeakoulu etsii aktiivisesti uusia, kannustavia tiloja harjoittelupaikoiksi, ja kyselyssä tiedusteltiin yrittäjien mahdollisia linkkejä uusiin tiloihin. Englantilaisen tilan mukaan paras vaihtoehto on ottaa yhteyttä maatalousalan oppilaitoksiin suoraan esimerkiksi Harpes Adams`n yliopistoon. Myös yhteydenotto kansalliseen viljelijäorganisaatioon voisi olla hedelmällinen, koska heillä on usein yhteyksiä työnantajiin ja muihin oppilaitoksiin. Irlannin kontaktihenkilö totesi työpaikkojen olevan tiukalla tällä hetkellä Irlannissa, joten hän ei ikävä kyllä voinut suositella mahdollisia uusia harjoittelutiloja.

Yhden yrittäjän mielestä paras aika ottaa yhteyttä tilaan oli helmikuussa, koska he itse haastattelevat tammikuussa paikallisen oppilaitoksen oppilaita seuraavalle kesälle, joten tällöin he tietävät jo, onko paikkoja vapaana. Toisen yrittäjän mielestä paras ajankohta on tammi-maaliskuun aikana. Kolmas tila vastasi yhteydenoton olevan ideaalisinta myös tammikuussa.

Tutkimuksessa kysyttiin millaista tietoa yrittäjät toivovat Savonia-ammattikorkeakoululta ennen opiskelijan saapumista tilalle:

- *The information that has been provided in the past has been good. Employers need to be reminded of their responsibilities. Information about the student is also important both from the University and direct from the student.*
- *Practical information and then it is good to hear from the trainer by e-mail or*

phone to discuss how everything is here and if there is anything the trainer needs to talk about, like food allergy or something.

- *The type of farm the student comes from and if they have not come from a farm the type of farming experience they have.*

9 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSIA

Harjoittelukirjan kehittäminen

Yritystieto

Opiskelijat kokivat harjoittelukirjan yritystieto-osan yhdeksi helpoimmista osioista. Se koettiin helpoksi täyttää ennen kaikkea, koska osio on mahdollista tehdä osittain havainnoimalla ja keskustelemalla yrittäjän kanssa esimerkiksi työn lomassa. Osio ei vaadi niinkään pikkutarkkaa tietoa kuin esimerkiksi laskelmat-osa, joten opiskelija havainnoi ympäristöään, pohdiskelee asioita ja haastattelee yrittäjiä ja muita työntekijöitä. Koska osioon tulevat tiedot on suhteellisen helppo saada kokoon, opiskelijat kokivat sen tekemisessä olevan vähemmän stressitekijöitä, kuin jos hänen tarvitsisi etsiä pikkutarkkaa tietoa yrittäjältä.

Negatiivisiakin kokemuksia oli koettu yritystieto-osassa esimerkiksi isäntäperheen epäkiinnostuneisuutena harjoittelijaa ja hänen tehtäviään kohtaan. Opiskelijalta haluttiin mahdollisesti vain hänen työpanoksensa tilalle eikä huomioitu hänen tarpeitaan harjoittelukirjan avustamisen suhteen. Työantajan välinpitämättömyys harjoittelijaa kohtaan voi aiheuttaa motivaation puutteen, ja hän voi kokea itsensä ulkopuoliseksi, joka taas voi johtaa masentuneisuuteen ja mielialan laskuun harjoittelun aikana.

Yritystieto osio on ensimmäinen palautettava tehtäväkokonaisuus harjoittelukirjasta. Isäntäperheen asennoituminen saattaa vaikuttaa jatkossa hyvin negatiivisesti muiden osioiden tekemiseen ja täyttämiseen. Käytännössä opiskelija voi antaa periksi, ja täyttää loput osiot ilman isäntäperheen tukea, jolloin hänelle jää ulkopuolinen kuva tilan toiminnasta.

Tärkeänä asiana tässä vaiheessa nousee esille kysymys; onko tilalla aikaa ja ennen kaikkea kiinnostusta auttaa opiskelijaa hänen kirjallisissa tehtävissään? Yrittäjän halu auttaa opiskelijaa määrittää harjoittelukirjan teon sujuvuuden. Harjoittelutiloja hankittaessa tulisi kiinnittää huomiota yrittäjien voimavaroihin ja heidän motivaatioonsa toimia nuorten ihmisten parissa. Vaikka tila olisikin moderni ja täyttäisi kaikki vaadittavat ominaisuudet (esimerkiksi vaihtelevat työtehtävät), niin mikään ei korvaa itse yrittäjän panostusta opiskelijan auttamiseen.

Kasvintuotanto

Kasvintuotanto-osa koettiin selvästi yhdeksi harjoittelukirjan haasteellisimmaksi osioksi, ja opiskelijat kokivat sen vaikeaksi täyttää. Koska kasvintuotannon tehtävät ovat erittäin yksityiskohtaisia, tarvitsevat opiskelijat usein tarkkoja tietoja yrittäjältä voidakseen vastata kysymyksiin perusteellisesti. Jos yrittäjä ei ollut kiinnostunut harjoittelukirjan tehtävistä, hän mahdollisesti antaa epämääräisiä ja paikkansa pitämättömiä vastauksia opiskelijalle, jotta hän saisi opiskelijan tiedonhalun tyydytettyä edes jotenkuten. Tämän johdosta opiskelija voi saada vääristynyttä tietoa kyseisen maan kasvinviljelystä, kuten maan lannoituskäytännöstä.

Kaikissa EU-maissa ja muualla maailmassa maataloutta valvotaan, mutta valvonta voi olla Suomen näkökulmasta väljempi, mutta vastauksien ollessa tasoa ”lannoitetaan arvioiden perusteella ja peltoja ei hoideta ollenkaan” on epämääräinen vastaus. Tällaisessa tilanteessa oletetaan vastauksen olevan todellisuutta vastaamaton.

Kun yrittäjä ei avusta opiskelijaa, on mahdollista että kasvinviljelystä vähän tietävä opiskelija hämmentyy kyseisen osion kysymysten luonteesta. Jos hänellä ei ole selvää kuvaa tiettyjen maatalouskoneiden käyttötarkoituksesta tai maanmuokkauksikäytännöistä, voi vieraalla kielellä kysyminen olla mahdotonta oman ammattitietämyksen puutteen takia.

Opiskelijat pääsivät harvoin kasvintuotannossa näkemään tilan kirjanpitoa, ja varsinkin tapauksissa, joissa tilan kirjanpito oli muulla kuin englannin kielellä. Opiskelijan kielitaidon taso voi vaikuttaa tietojen saannin helppouteen, ammattisanaston tuntemuksen puuttuessa voi olla hankalaa kysyä yrittäjältä tietoja harjoittelukirjaan. Eräs haastateltava mainitsi esimerkiksi miettineensä peittausainetta englanniksi. Ammattisanaston läpikäyminen kurssilla ennen harjoittelua voisi olla aiheellista, näin opiskelijat tuntisivat olevansa paremmin valmistautuneita harjoitteluun lähtiessä.

Useat opiskelijat mainitsivat poikkeavuuksia verrattaessa Suomen maatalouteen, esimerkiksi maalajien luokituksessa. Kun opiskelijan ja yrittäjän käsitykset eivät kohtaa, on erittäin hankalaa selittää, varsinkin huonon kielitaidon omaavalle opiskelijalle, mitä hän haluaa tarkalleen ottaen tietää. Niin kuin edellisessä kappaleessa, tähän ongelmakohtaan voisi auttaa ammattisanaston osaaminen.

Joissakin tapauksissa isäntäperhe ei yksinkertaisesti osannut vastata opiskelijan kysymyksiin. Kasvintuotantoon tarvittavat tiedot olivat niin yksityiskohtaisia ja laajoja, ettei yrittäjä voinut antaa tyhjentävää vastausta opiskelijalle. Parannusehdotukseksi annettiin tässä tapauksessa kasvintuotanto-osan yksinkertaistaminen. Opiskelijoilla on kova työ kääntää suomenkielinen harjoittelukirja englanniksi ja vastaukset vielä takaisin Suomeksi.

Eräs opiskelija kertoi hänen työtehtävien olleen suurimmaksi osaksi kotieläinten hoidon puolella, hän ei siis tehnyt juurikaan kasvinviljelytyötä tilalla. Näin ollen hänen oli erittäin haastavaa antaa tarvittavan yksityiskohtaista tietoa kasvintuotantoon.

Opiskelijat mainitsivat merkittävämmäksi parannusehdotukseksi kasvinviljelyosion yksinkertaistamisen. He toivoivat tätä parannusta eniten, ja myös harjoittelukirjan kääntämistä englanniksi. Varsinkin kasvinviljelyosion kääntäminen englanniksi on toivottavaa.

Kotieläintuotanto

Kotieläintuotanto-osa koettiin helpoksi täyttää, paljolti sen ansiosta, että opiskelijat työskentelivät useimmiten tiiviisti eläinten kanssa. Näin he pystyivät havainnoimaan itse tarvitsemiaan tietoja ja mahdollisesti työn lomassa kysymään yrittäjältä tai muilta työntekijöiltä.

Hevostalouden osio koettiin selvästi liian suppeaksi. Varsinkin hevostalouteen suuntautuvat opiskelijat olivat turhautuneita, ja he ehdottivat tehtävien laajentamista ja tekemistä ammattimaisemmaksi. Esimerkiksi ravivalmennussuunnitelman teko nousi yhdeksi kehitysideaksi.

Metsätalous

Metsätalous-osassa opiskelijat kertoivat heidän vastauksiensa olleen suurpiirteisiä. On mahdollista, että osalla opiskelijoita metsätalouden tietämys on kovin alhainen, joten esimerkiksi heidän havainnoidessaan metsätilaa, heidän oli vaikeaa arvioida esimerkiksi kasvuluokkia tai metsätyyppejä.

Kirjanpitoa ei useinkaan ollut löydettävissä metsätalouden osalta ja toisekseen metsien käyttö oli usein hyvin erilaista kuin Suomessa. Jos tilalla esimerkiksi oli

metsää niin paljon, että harjoittelijan oli tehtävä metsätalous-osio, mutta metsää ei tilalla käytetty muuhun kuin virkistyskäyttöön, opiskelijan oli vaikea löytää tarvittavaa tietoa esimerkiksi metsätyypeistä, metsäpolitiikasta tai metsän kasvujakaumasta. Harjoittelukirjan kääntäminen englanniksi myös metsäosion kohdalla helpottaisi kohdan tekemistä. Yrittäjä voisi näin itsekkin tarkastella kysymyksiä ja pohtia niitä opiskelijan kanssa, ja hän ymmärtäisi mitä opiskelija haluaa tietää.

Laskelmat

Laskelmat koettiin kasvinviljelyn ohella vaikeimmaksi harjoittelukirjan osioksi. Paikkaansa pitävän tiedon saanti aiheutti ongelmia opiskelijoille. Laskelmien tiedot ovat suuntaa antavia, mutta eivät aina edes todellisuutta kuvaavia.

Uusia suuntia harjoittelukirjalle

Opiskelijoille tehdyssä tutkimuksessa tuli useampaan kertaan esille opiskelijoiden itsenäinen työskentely harjoittelukirjan parissa. Yrittäjä voi olla liian kiireinen autta-
maan harjoittelijaa, vaikka tiedossa onkin velvollisuus opiskelijan ohjaukseen.

Tämän opinnäytetyön valossa harjoittelukirjaa tulisi viedä tarkoista kysymyksistä suu-
rempiin kokonaisuuksiin, joita opiskelija voi itsenäisesti pohtia töiden lomassa. Kommunikointi on osa oppimista, ja tehtävät tulisi muotoilla osaltaan niin, että opis-
kelija oman pohdinnan jälkeen tarkistaa asian yrittäjältä. Liian tarkan tiedon selittä-
minen voi harhaanjohtaa yrittää, koska hän ei välttämättä ymmärrä, mitä tietoa opis-
kelija haluaa häneltä. Suuret kokonaisuudet on helpompi ymmärtää ja selittää. Osa-
puolien ammattisanaston puutteita voidaan näin hyvin kiertää.

Videopäiväkirja on myös hyvä vaihto-ehto, mutta se voi laittaa opiskelijat eriarvoiseen
asemaan. Kaikilla ei ole varaa hankkia videokameraa käyttöönsä kolmen kuukauden
ajaksi.

Harjoittelun sujuminen

Melkein kaikilla opiskelijoilla harjoitteluolosuhteet olivat hyvät. He saivat asua yrittäjän
järjestämässä asunnossa. Jos yrittäjä ei tarjonnut ruokaa, harjoittelijoilla oli mah-
dollisuus tehdä itse. Maatalousharjoittelutilat esittelivät kaikille opiskelijoille lähiym-
päristöään, kukin omat nähtävyytensä valiten. Positiivisena tietona voidaan pitää au-

ton lainaamista opiskelijoiden käyttöön, mikä kertoo hyvästä luottamussuhteesta harjoittelijan ja työnantajan välillä. Harjoittelijat pystyivät pitämään lomaa, ja vaikuttamaan työskentelyynsä tilalla.

Kaikki opiskelijat eivät saaneet kunnollista korvausta tekemästään työstä. Koulun ja työnantajapuolen on hyvä vielä keskustella siitä, milloin opiskelijan vakuuttaa työnantaja ja milloin koulu. Jossakin Euroopan maissa taskurahan antaminen voidaan lukea palkaksi siinä missä kuukausipalkkakin.

Kommunikointi vieraalla kielellä on haastavaa. Opiskelija matkustaa ulkomaille, jossa vaikuttavat vieraat tavat ja tottumukset niin työelämässä kuin vapaa-aikana. Kulttuurierot voivat olla suuria esimerkiksi töiden organisoimisessa ja johtamisessa. Opiskelija omaa tietyt lähtökohdat, kun hän päättää lähteä ulkomaille. Sama tilanne on ulkomaalaisella yrittäjällä. Pääsääntöisesti työskentely kielenä on englanti.

Jos opiskelija suorittaa harjoittelunsa esimerkiksi Irlannissa tai Englannissa, työnantaja puolella on vahvempi osaaminen englanninkielen käytössä. Itävaltalaisella tilalla opiskelija ja yrittäjä voivat olla samalla tasolla englantia puhuttaessa. Opiskelijalle ja yrittäjälle voi syntyä turhia paineita vieraalla kielellä puhumisesta. Tilanne vaatii kummaltakin osapuolelta avarakatseisuutta, toisen huomioon ottamista ja hyvää asennetta erilaisia ihmisiä kohtaan.

Opiskelijat kohtasivat paljon haasteita harjoittelunsa aikana. Aina kaikki haasteet eivät jättäneet hyvää makua suuhun. Epäasialliseen käyttäytymisen varsinaisia syitä on vaikea lähteä hakemaan, koska yrittäjään voi kohdistua esimerkiksi taloudellisia tai yksityiselämän paineita. Kaikki ihmiset eivät tule toimeen toistensa kanssa, mikä voi myös synnyttää konfliktitilanteita, joita harjoittelija tai yrittäjä ei pysty itse havaitsemaan omassa käyttäytymisessään. Paineet voivat purkaantua esimerkiksi äkkipikaisuutena, hermostuneisuutena tai tarpeettomana suuttumisena.

Harjoittelija voi kokea uuden maan ja paikan tavat aluksi hämmentävinä. Kulttuurishokki on yleisesti tiedostettu ihmisen käyttäytymistapa, kun hän kokee jotain uutta uudessa ympäristössä. Tietynlaisen shokkitilan voi myös kokea itse yrittäjä, kun hänen tilalleen tulee uusi työntekijä. Opiskelija voi myös tietämättään ärsyttää työnantajaansa omalla käyttäytymisellään, koska hänelle uudet tavat ovat outoja, ja sopeutuminen uuteen kulttuuriin voi viedä henkilöstä riippuen muutamasta kuukaudesta harjoittelun loppuun asti.

Savonia-ammattikorkeakoulun järjestämä ohjeistus ennen vaihtoon lähtöä

Savonia-ammattikorkeakoulun antama ohjeistus oli jäänyt melkein kaikille opiskelijoille taka-alalle lähtöön valmistautumisvaiheessa. Yksi syy tähän on tiivis hakuprosessi keväällä, kun opiskelijat etsivät kansainvälisyystoimiston kanssa harjoittelupaikkoja. Opiskelijan keskittymistä kuormittavat suoritettavat opinnot keväällä sekä vaihtoon lähtö. Tutkimukseen vastanneet opiskelijat näkevät hyvänä vaihtoehtona hakuprosessin aikaistamisen, jolloin jo syyslukukaudella päästäisiin hakemaan uusia tiloja ja kartoittamaan vanhoja.

Korkeakouluille tehdyssä tutkimuksessa kävi ilmi, että opiskelijoita ei haluta kannustaa itsenäisesti etsimään harjoittelupaikkoja, koska tällöin ei voida kontrolloida tilojen laatutekijöitä. Tämän tutkimuksen mukaan, opiskelijat olivat valmiita ottamaan itse yhteyttä uusiin ulkomaalaisiin maatalousyrittäjiin. Vaikka opiskelijat etsisivätkin itselleen harjoittelupaikan, jää koulun vastuulle tarkistaa ovatko yrittäjät ymmärtäneet mihin ovat lupautumassa. Itsenäiseen työskentelyyn kannustaminen vähentäisi kansainvälisyystoimiston paineita, ja samalla saataisiin hyödynnettyä jo opiskelijoiden yhteyksiä ulkomaille.

Opiskelijat kokivat Walter-kurssin tarpeettomaksi, ja osaltaan tähän syynä on kevään tiivis aikataulu. Jos hakuprosessia saataisiin aikaistettua, voisi Walter-kurssinkin aloittaa aikaisemmin. Opiskelijat osasivat hyvin nimetä kuinka kurssista saataisiin hyödyllisempi.

Henkinen valmentaminen koulun puolesta oli riittävää, mutta opiskelijoita jäi vaivaamaan, kuinka toimitaan, jos harjoittelun joutuu keskeyttämään. Opiskelijat jäivät kaipaamaan yhteydenottoa koulun puolesta harjoittelun aikana.

Monet opiskelijat ovat kohdanneet haastavia työympäristöjä työelämänsä aikana esimerkiksi kotimaassa. Tämän tutkimuksen valossa haasteet moninkertaistuvat, kun kaikki työntekijät eivät edusta samaa kulttuuria. Kulttuuriin tutustuminen on osa Walter-verkkokurssia, mutta kiire saada opinnot suoritetuksi ennen vaihtoa, voi viedä ajatukset pois kohdemaasta. Kansainväliset tilatkin antoivat ymmärtää, että opiskelijan on tärkeää tutustua kohdemaan toimintatapoihin maataloudessa. Oppinäytetyötyöprosessin aikana Savonia-ammattikorkeakoulun lisälmen yksikkö käyttää muistinvirkistimenä opiskelijoilla vihkkoa, johon kirjataan ylös prosessin tärkeät

kohdat. Samaa keinoa voitaisiin käyttää harjoitteluun lähtevien opiskelijoiden kanssa, eli esimerkiksi tehtäisiin vihkon täyttämisestä yksi osa Walter-kurssia. Tällöin opiskelijat ja opettajat voisivat paremmin tarkkailla, että kaikki asiat tulevat ajallaan hoide-
tuksi, ja vihkoon voitaisiin kerätä opiskelijaa silmällä pitäen tärkeitä asioita esimerkiksi kohdemaan poliisiviranomaisen etsiminen ennen ulkomaille lähtöä.

Tärkeää on myös selventää sekä opiskelijoille että yrittäjille, mitä tarkoitetaan palkattomalla harjoittelulla. Savonia-ammattikorkeakoulu vakuuttaa opiskelijat, jotka ovat palkattomassa työsuhteessa. Jos yrittää maksaa palkkaa, tulee hänen järjestää opiskelijalle vakuutus, vaikka koulu kehottaakin opiskelijaa ottamaan matkustajavakuutuksen, joka tarvitaan vapaa-ajan vahinkojen korvaamisen, ei työtapaturmien.

Keinoja hyvän harjoittelupaikan varmistamiseen

Huono harjoittelukokemus voi vaikuttaa nuoren ihmisen elämään merkittävästi, ja pelko toistuvasta huonosta onnesta voi estää opiskelijaa lähtemästä ulkomaille. Tärkeää on varmistaa hyvin ennen vaihtoon lähtöä, että yrittäjät ovat tietoisia siitä, mitä heiltä odotetaan, ja ovat valmiita ottamaan nuoren ihmisen töihin tilallensa.

Tutkimuksien tuloksista käy ilmi, että kahta viikkoa pidettiin liian lyhyenä aikana tilallisen ja harjoittelijan sopeutumiseen uuteen tilanteeseen. Hyväkin harjoittelupaikka voi osoittautua huonoksi, jos yrittäjä ei ole ehtinyt valmistautumaan. Aikarajan määrittäminen harjoittelupaikan löytymiselle olisi hyvä määrittää, koska tällöin opiskelijalle jäisi aikaa etsiä kesätöitä Suomesta, ja kansainvälisyystoimisto pystyisi keskittymään muihin tehtäviinsä.

Väärin ymmärryksien välttämiseksi puhelinkeskustelu yrittäjän ja opiskelijan välillä olisi suotavaa. Koulun henkilökunta tai opiskelija voi henkilökohtaisesti selostaa, mitä vaatimuksia Savonia-ammattikorkeakoulu asettaa maatalousharjoittelutilalle.

Sopimus yrittäjän omalla äidinkielellä auttaa molempia puolia kansainvälisyystoimistoa ja yrittäjää ymmärtämään paremmin toisiaan englannin kielen taidosta riippumatta. Sopimuksen tulisi sisältää esimerkiksi tietoa harjoittelukirjan täyttämisestä työajalle ja tehtävien haastavuudesta. Itävallassa harjoittelunsa suorittava ei pysty itsenäisesti keräämään tietoa kirjanpidosta, jos hänellä ei ole saksankielen taitoa.

Opetusministeriön korkeakoulujen kansainvälisyysstrategian voidaan nähdä vaikuttavan maatalousharjoitteluun lähtevien opiskelijoiden määrän kasvuna. On tärkeää myös ottaa huomioon sääntöjen luominen kansainvälisyystoimiston toimintaan, esimerkiksi aikaraja maatalousharjoittelupaikan etsimisessä.

Walter-verkkokurssin yksi tehtävä on tehdä raportti harjoittelusta. Jotta uudet opiskelijat saisivat hyvän kuvan kohdemaan työelämäkulttuurista, tulisi raporttien kirjoittamiseen antaa tarkemmat ohjeet. Hyvä olisi myös kuvata ongelmakohtia, joihin opiskelija törmäsi oleskellessaan ulkomailla. Tarkka kuva tilan toiminnasta ja opiskelijan kokemuksista kertoo paljon enemmän kuin hajanainen tieto kirjoista ja internetsivuilta. Samoin opiskelijoiden esityksien laatuun orientoivalla viikolla olisi hyvä sisällyttää tapakulttuuria ja kohdemaan maatalouskäytäntöä.

Ulkomaiset maatalousharjoittelutilat

Yrittäjien kokemukset olivat varsin positiivisia suomalaisten harjoittelijoiden osalta. Yrittäjien vastausten perusteella Savonia-ammattikorkeakoulusta tulleiden agrologi-opiskelijoiden kielitaito oli hyvä, eräs yrittäjä mainitsi kommunikoinnin olleen harjoittelun alussa hieman kankeaa, mutta parantuneen loppua kohden. Luonnollisesti englannin kielen puhuminen harjoittelun alussa on suurimmalle osalle opiskelijoista hieman tahmeaa, koska harva käyttää Suomessa ollessaan jatkuvasti englantia.

Harjoittelijoiden positiivisiin ominaisuuksiin perehdyttäessä yleiskuvaksi saatiin se, että suomalaiset opiskelijat olivat kyseisillä tiloilla kiinnostuneita tilan toiminnasta ja näin ollen heidän motivaationsa oli korkea. Heitä myös luonnehdittiin hyvin sopeutuviksi työntekijöiksi, jotka omaksuvat perheen tavat ja kulttuurin nopeasti. Pystyminen itsenäiseen työskentelyyn mainittiin myös, mikä taito tuntunee olevan erittäin tärkeä ominaisuus työskenneltäessä ulkomaisella maatilalla. Joten maatalouden käytännön tuntemus on tärkeää lähdettäessä kansainväliseen maatalousharjoitteluun, ellei kyseessä ole tila, jolla on mahdollisuus opastaa harjoittelijaa ajan kanssa, ja valvoa häntä tarpeen mukaan.

Optimaalisin tilanne harjoittelukirjan täytölle on, kun yrittäjä on itsekin kiinnostunut oppimaan tietoa uusista kulttuureista. Hän on tällöin kiinnostunut omaksumaan tietoa harjoittelijalta ja antamaan takaisin. Lisäksi kerratessaan oman tilansa asioita yrittäjä sai tilaisuuden ”päivittää” yrityksensä asioita, mutta tämän kokeminen positiiviseksi yrittäjän osalta riippuu aivan itse hänestä; onko hän kiinnostunut tällaisesta toimin-

nasta ja millainen on ylipäättään hänen vapaa-aikansa määrä. Ylistressaantunut yrittäjä on huono ohjaaja.

Tilat kokivat harjoittelukirjan teon suhteellisen vaivattomaksi, hankaluuksia aiheuttivat ainoastaan laskelmat ja metsätalous. Laskelmissa hankaluuksien syyksi voidaan olettaa sen yksityiskohtaisuus ja pikkutarkkuus. Metsätalouden erilaisuus taas kyseisissä maissa on aiheuttanut yrittäjälle hämmennystä. Ehkä he ymmärtäisivät paremmin, jos harjoittelukirja olisi englanniksi.

Osa yrittäjistä oli varsin hyvin perillä Savonia-ammattikorkeakoulusta, mutta myös epätietoisuutta esiintyi. Tässä tapauksessa voisi olla aiheellista, että Savonia-ammattikorkeakoulu lähettäisi tiloille aina ns. infokirjeen sen toiminnasta esimerkiksi samalla kun harjoittelija kertoo itsestään saatekirjeessä.

Yrittäjien vastauksien perusteella on tärkeää, että yrittäjä ja opiskelija ovat yhteydessä joko e-maililla tai puhelimitse ennen harjoittelun alkua. Näin kaikki tarpeelliset asiat tulevat keskustelluksi ja sekä yrittäjä että opiskelija saavat tietoa toinen toisistaan ennen harjoittelua.

10 PÄÄTÄNTÖ

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Savonia-ammattikorkeakoulu. Opiskelijoilta lähdettiin hakemaan vastauksia harjoittelukirjan kehittämiseen kansainvälisessä maatalousharjoittelussa, korkeakoulun antaman ohjeistuksen kehittämisestä ja harjoittelun sujuvuudesta ulkomailla. Kansainvälisiltä yrittäjiltä kysyttiin heidän kokemuk-
siaan suomalaisista työntekijöistä.

Tutkimukset toteutettiin laadullisina. Opiskelijoita haastateltiin luottamuksellisesti, ja kansainvälisille maataloudenharjoittajille lähetettiin sähköinen lomake. Maatalous-
harjoittelun suorittaneiden opiskelijoiden aktiivisuus oli hyvä, ja vastauksien kattavuus riitti antamaan todenmukaisen kuvan maatalousharjoittelusta ja harjoittelukirjasta. Ul-
komaalaisia maatalousharjoittelutiloista vain kolme vastasi kyselyyn, joten tulokset ovat suuntaa antavia.

Opiskelijoiden vastauksissa esiintyi samankaltaisia vastauksia, ja näin ollen pystyttiin rakentamaan tutkimuksen kannalta olennaisia teemoja. Tutkimuksia analysointiin si-
sällönanalyysi-menetelmällä, jossa teemojen avulla hahmoteltiin tutkimuksen johto-
päätöksiä ja toimenpide-ehdotuksia.

Tuloksiksi saatiin paljon toimenpide-ehdotuksia opiskelijoilta. Harjoittelukirjan kehi-
ttäminen tulisi aloittaa kirjan muuttamisella yksittäisistä kysymyksistä suurempiin ko-
konaisuuksiin. Harjoittelukirjan kääntäminen englanniksi hyödyttäisi sekä opiskelijoita
että yrittäjiä. Pääsääntöisesti harjoittelut sujuivat hyvin opiskelijoilla.

Ohjeistuksessa tärkeään osaan nousi harjoittelijan ja yrittäjän kommunikointi puheli-
mitse ennen työsuhteen alkua. Opiskelijoiden huonojen kokemusten välttämiseksi
harjoittelutilojen laatuun tulisi kiinnittää jatkossa enemmän huomiota. Kansainväliset
tilat olivat saaneet suomalaisista opiskelijoista hyvän kuvan.

Pohdittaessa olisiko tutkimusta tehdessä jotakin pitänyt tehdä toisin, voidaan vastata
että ei. Tutkimus toteutettiin varsin laajasti laadullisena tutkimuksena, ja laadullisen
tutkimuksen yhtenä pääpiirteensä on analysoitavan tiedon määrä. Opinnäytetyön teon
alussa harkittu ulkomaanmatka jollekin harjoittelutilalle olisi toki tuonut arvokasta nä-
kökulmaa tutkimuksen tekijöille, mutta se tuskin olisi muuttanut lopputulosta.

Seuraava askel maatalousharjoittelun kehittämisessä tämän tutkimuksen perusteella on kääntää harjoittelukirja englanniksi ja mahdollisesti myös muille kielille, esimerkiksi saksaksi ja ruotsiksi. Tämä toivomus esiintyi opiskelijoiden vastauksissa toistuvasti, ja se ymmärrettävästi vähentäisi maatalousharjoittelijoiden työmäärää käännöstyössä, ja itse yrittäjäkin voisi tutkia harjoittelukirjaa ja tutustua siihen. Harjoittelukirjan yksinkertaistamista ehdotettiin, ja pikkutarkkuus kysymyksissä on hyvinkin hankaloitava tekijä kansainvälisille tiloille. Eräässä haastattelussa esille tullut videopäiväkirja vaikuttaa tutustumisen arvoiselta idealta.

Hyvien kansanvälisten harjoittelutilojen etsimistä tulisi kehittää. Kun Savonia-ammattikorkeakoululla on tarpeeksi harjoittelun kriteerien täyttäviä tiloja ulkomailta, pystytään maatalousharjoittelun laatuun vaikuttamaan pysyvästi. Kansainvälistymisstrategian vaikutus alkaa pikku hiljaa lisätä opiskelijoiden liikkuvuutta ulkomailla. Ihmisresurssit ovat avainasemassa tässä asiassa. Maatalousharjoittelun laadun takaamiseksi olisi tärkeää olla käytettävissä tarpeeksi työntekijöitä, jotta tiloja saataisiin lisää, ja voitaisiin ylläpitää tiiviisti yhteyttä jo olemassa oleviin yhteistyökumppaneihin.

Tutkimuksen hyödynnettävyys on hyvä. Harjoittelukirjaa koskevat tulokset toimivat tärkeinä suunnanantajina kirjan kehittämisessä. Tilat, jotka vastasivat kyselyyn, ovat tehneet jo kauan yhteistyötä Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa. Yrittäjien mielestä suomalaiset ovat arvostettuja työntekijöitä ahkeruutensa, sopeutuvuutensa ja tehdyn työn hyvän laadun takia. Edellä mainitun kaltaista yhteistyösuhdetta ei hetkessä rakennetta.

Opinnäytetyön tekeminen oli hyvin haastava ja aikaa vievä prosessi, johtuen sen suursta analysoitavan tiedon määrästä. Haastavuudessaan tutkimus oli kuitenkin mitä antoisin ja opettavaisin kokemus, ehdottomasti yksi tärkeimmistä etapeista ammattikorkeakouluopinnoissa. Vastaavanlaisia tutkimuksia ja kehitysprojekteja soisi olevan enemmän ammattikorkeakoulu opetuksessa.

LÄHTEET

Painetut lähteet

Haahtela, J. 2009. Kansainvälisyys osana ammattikorkeakoulujen arkea. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 87. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Hirsjärvi S., Remes P., Sajavaara P. Tutki ja kirjoita. 2009. Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu.

Juusola, H. 2009. Kansainvälisyys osana ammattikorkeakoulujen arkea. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 87. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

KV-OSAPROSESSIKANSIO. Savonia-ammattikorkeakoulu.

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma 2006–2010. Opetussuunnitelma. Savonia-ammattikorkeakoulu.

Opetussuunnitelma. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma 2008-2012. Savonia-ammattikorkeakoulu

Savonia-ammattikorkeakoulun maatalousharjoittiloja ulkomailla. Esite.

Tuomi, J., Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Latvia: Livonia Print.

Painamattomat lähteet

Garam, I. 2005. Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus ja työelämä. Työnantajien näkemyksiä ulkomailla opiskelun ja harjoittelun merkityksestä. [Viitattu 14.4.2009].

Saatavissa:

http://www.cimo.fi/dman/Document.phx/~public/Julkaisut+ja+tilastot/occasional/occasionalpaper1_2005.pdf

CIMO.

Euroopan yhteisöjen komissio. Vihreä kirja. Edistetään nuorten oppimiseen liittyvää liikkuvuutta. [Viitattu 28.9.09] Saatavissa:

https://posti.savonia.fi/owa/redir.aspx?C=3b4efa12d3904172bc9d3de8318e793a&URL=http%3a%2f%2fec.europa.eu%2fyouth%2ffocus%2ffocus1538_en.htm

International Study Module for Future Professional. Savonia University of Applied Sciences. [Viitattu 30.4.2010] Saatavissa:

<http://multipro.savonia-amk.fi/> International Study Module for Future Professionals

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus. Organisaatio. [Viitattu 14.4.2009].

Saatavissa: <http://www.cimo.fi/Resource.phx/cimo/organisaatio.htm>

Kyselylomakkeen laatiminen. Ohjaajan avainasiat. Kitkatta.net. [Viitattu 30.4.2010]

Saatavissa:

<http://www.kitkatta.net/valmis/ohjaaja/tyonantajamielikuvat/kyselylomake.html>

Kumpulainen, Marjatta. 2010.. Haastattelu 09.02.2010. Savonia-ammattikorkeakoulu. Iisalmi.

Kv toiminta, Iisalmi. Moodle verkko-oppimisympäristö. Savonia-ammattikorkeakoulu.

Multipro opintomoduuli. Kansainvälinen toiminta. Savonia-amk. Iisalmi. [Viitattu

30.4.2010 Saatavissa: <http://www.savonia.fi/iitu/kvtoimi/multipro/>

Mutanen, J. 2009. [Viitattu 13.11.09] Saatavissa: Kansainvälinen harjoittelu

korkeakoulussa. Selvitys.

<http://www.cimo.fi/dman/Document.phx/~public/Julkaisut+ja+tilastot/Raportit+ja+selvitukset/kv-harjoittelu-korkeakouluissa.pdf>

Niiranen, J. 2009. International Affairs Office, International Assistant. Sähköpostiviesti 21.04.2009: vaihtoon lähtijät.

Opetusministeriö. Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009–2015. [Viitattu 23.4.2009]. Saatavissa:

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm21.pdf?lang=fi>

-

Opinto-opas 2009-2013. Luonnonvara-ala. Savonia-amk. [Viitattu 30.4.2010]

Saatavissa:

http://portal.savonia.fi/amk/opiskelijalle/opiskelu/opinto-opas/luva_ops_2009-2013.pdf

Ripatti, Sinikka. 2010. Haastattelu 09.02.2010. Savonia-ammattikorkeakoulu. Iisalmi.

Saaranen-Kauppinen, A., Puusniekka, A.. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere : Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [Viitattu 12.1.2010]

Saatavissa: http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html

Tams, Hannele. 2010. Kansainvälisyystoimisto. Haastattelu 29.01.2010. Savonia-ammattikorkeakoulu. Iisalmi.

Turun yliopisto. Kurssit. Empiirisen tutkimuksen tutkimus- ja tiedonkeruumenetelmiä. [Viitattu 12.1.2010] Saatavissa:

http://www.cs.utu.fi/kurssit/connet/kayttavyys/materiaali/herkman/usable/Herkman_teksti_tulostettava.htm

Walter, 2009. Walter Preparatory Course for International Exchange. Moodle verkko-oppimisympäristö. Savonia-ammattikorkeakoulu.

.



KANSAINVÄLINEN MAATALOUSHARJOITTELU

Olemme agrologi-opiskelijoita Savonia-ammattikorkeakoulusta, Iisalmesta, ja teemme opinnäytetyötä kansainvälisen maatalousharjoittelun kehittämistä Savonia-ammattikorkeakoulussa. Tarkoituksenamme on kehittää kansainvälistä maatalousharjoittelua sekä harjoittelukirjaa enemmän kansainvälistä tasoa palvelevaan suuntaan. Keräämme tietoa Savonia-ammattikorkeakoulun ulkomaan maatalousharjoittelussa olleilta tällä hetkellä opiskelevilta että jo valmistuneilta agrologi-opiskelijoilta. Tarkoituksenamme on kerätä kokoon heidän kokemuksistaan maatalousharjoittelusta ulkomailla. Keskitymme erityisesti opinnäytetyössämme kokemuksiin harjoittelukirjan täyttämisestä ja ohjeistuksesta ennen vaihtoa.

Toivomme sinun vastaavan haastateltaviin kysymyksiin omien kokemuksiesi perusteella.

Käsitlemme vastaukset luottamuksellisesti, ja tutkimus tapahtuu haastattelemalla kysymyslomaketta seuraten. Nauhoitamme haastattelun. Haastattelutilanteessa läsnä ovat haastateltava, nauhoittaja ja kyselyn suorittaja. Voit keskeyttää nauhoituksen tarvittaessa, mutta toivomme, että haastattelu viedään läpi loppuun asti. Haastattelu kestää 30 minuutista tuntiin. Jos katsot tarpeelliseksi, voimme näyttää sinulle ennen haastattelua kysymyslomaketta.

Tutkimus sisältää kolmesta osiosta, jotka ovat taustatiedot, harjoittelu ja harjoittelukirja sekä Savonia-ammattikorkeakoulun järjestämä ohjeistus ennen vaihtoon lähtemistä. Voit käyttää harjoittelukirjaa 2008 muistin virkistämistarkoituksessa harjoittelukirja kohdassa. Toivomme, että otat työmme vakavasti, koska tulevaisuudessa seuraavat vaihtoon lähtijät voivat hyötyä kokemuksistasi.

Opinnäytetyön tekijät

Heidi Kumpula ja Elina Janatuinen

TAUSTATIEDOT

Kerro harjoittelumaasi.

Entä milloin olit ulkomailla harjoittelemassa?

Tilan tuotantosuunta?

Eläinmäärä?

Peltopinta-ala?

Työntekijät?

Muu yritystoiminta?

Mikä oli harjoittelussa käytetyt yhteiset kielet?

Kerro miten kommunikointi onnistui isäntäperheen kanssa?

Olitko käynyt ennen harjoittelua ulkomailla?

Missä?

Olitko käyttänyt englannin kielen taitoasi ennen vaihtoon lähtöä?

Miten koit puhumisen vieraalla kielellä harjoittelusi aikana?

Koitko ammattitaitosi riittäväksi tilan vaatimuksiin nähden?

HARJOITTELU JA HARJOITTELUKIRJA

Kerro mielipiteesi harjoittelukirjan eri osioiden ongelmallisuudesta ja käytännöllisyydestä. Voit käyttää apuna harjoittelukirjaa. Käymme harjoittelukirjan läpi osio kerrallaan; yritystieto, metsätalous, kotieläintalous, kasvintuotanto ja laskelmat. Jokaisen osion kohdalla voit kertoa ongelmallisista kohdista sekä mistä sait kyseiseen kohtaan tietoa tilalta.

Miten harjoittelukirja soveltui mielestäsi kohdemaan harjoittelutilallesi?

Millaisia haasteita koit harjoittelusi aikana?

Mitä töitä teit tilalla?

Mitä koneita pääsit käyttämään?

Mikä oli päivittäinen työaika?

Montako työpäivää viikossa oli?

Pystyitkö pitämään lomaa harjoittelun aikana?

Järjestikö tila vapaa-ajan toimintaa?

Miten isäntäperhe suhtautui sinuun?

Tulitko hyvin toimeen heidän kanssaan?

Miten hyvin tulit toimeen työntekijöiden kanssa?

Millainen työilmapiiri tilalla valitsi?

Koitko itsesi ulkopuoliseksi työskennellessäsi tilalla?

Miten tilasi huolehti viihtyvyydestäsi harjoittelun aikana?

Miten majoituksesi oli järjestetty?

Miten ruokailu oli järjestetty?

Maksoiko yrittäjä palkkaa sinulle?

Paljonko?

Oliko kouluyhteydessä harjoittelun aikana?

Olisitko ollut tarpeellista, että koulu olisi ottanut yhteyttä?

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULUN JÄRJESTÄMÄ OHJEISTUS ENNEN VAIHTOON LÄHTEMISTÄ

Seuraavat kysymykset koskevat Savonian antamaa ohjeistusta ennen vaihtoon lähtemistä.

Miten valmistauduit kansainväliseen vaihtoon?

Vastasivatko kansainvälisestä vaihdosta vastaavien opettajien antama tieto tarpeitasi ennen vaihtoon lähtemistä?

Mitä tietoja sait kansainvälisestä vaihdosta vastaavilta opettajilta?

Kansainvälisyystoimiston tehtävä on auttaa käytännön järjestelyissä ennen ulkomaille lähtöä. Miten koit kv-toimiston roolin valmistautumisessa vaihtoon?

Valtteri-kurssin suorittaminen on osa ohjeistusta ja valmentamista tulevaa koetusta varten. Miten koit valtteri-kurssin roolin valmistautumisessa vaihtoon?

Oliko henkinen valmentaminen ennen vaihtoon lähtöä riittävää?

Kerro omasta aktiivisuudestasi ennen vaihtoon lähtemistä?

Vakuutukset?

Matkaliput?

VAPAA SANA!

Kysely on päättynyt.

Kiitos vastauksestanne!



SAVONIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES FINLAND

We are two Finnish agricultural students from Savonia University of Applied Sciences from Iisalmi, Finland. We are making a Thesis based on the topic "Developing International Farm Traineeships". We are trying to find solutions to improve the Training Report, a task which students from Savonia University of Applied Sciences have to accomplish. At the same time we are collecting opinions and ideas from students and farmer about the guidelines (education, experience, cultural know-how) which Finnish students must have before their exchange. Should the preparation for international exchange be improved and how? We also want to survey how to improve the cooperation between Savonia University of Applied Sciences and the farms and companies; how to develop more contacts to abroad, especially to farms all around Europe.

Below you will see a form, which we have created to survey issues mentioned newly. Please fill in this form and send it back to us soon as possible, latest till end November.

Training report is a large portfolio, which has to be made in farm traineeship. Students gather information from the traineeship farm with the help of the farm owner, and make a portfolio from this information. It includes parts of the basic information about farm, plant and animal production, economy and forest. We also want to ensure, that you as a cooperation farm of Savonia University of Applied Sciences remember that every student needs guidance with his training report; he/she needs help in gathering the information from the farm and also in everyday work tasks. It is possible that the student is not fully proficient in all farm work, in that case it is important to guide him/her.

Below you will see a form, which we have created to survey issues mentioned newly, please fill in this form.

Best regards

Heidi Kumpula
Heidi.Kumpula@savonia.fi
 +358503000476

Elina Janatuinen
Elina.Janatuinen@savonia.fi
 +358409636605

Background questions

1. Please tell us your home country

- ☐ Great-Britain
- ☐ Austria
- ☐ The Netherlands
- ☐ Ireland
- ☐ Hungary
- ☐ Estonia
- ☐ Sweden
- ☐ Germany
- ☐ Iceland
- ☐ Other country

2. Please tell us your line of production

- ☐ Milk production
- ☐ Pork production
- ☐ Beef production
- ☐ Poultry production
- ☐ Horse activities
- ☐ Plant production
- ☐ Sheep production
- ☐ Other production

3. Please write the amount of domestic animals in your farm

4. Please write the amount of fields

5. Please write the amount of your employees in your farm

6. You have had Finnish agricultural students in your farm from Savonia University of Applied Sciences. How many students have you had?

7. What was the first impression about Finnish students when they arrived to your farm?

8. What kind of problems/issues came out during their traineeship?

9. Were there any language problems with the student?

10. What were the positive skills or qualities in Finnish students which you noticed?

11. Are you satisfied with the guidelines given to students before the exchange?

Some questions about traineeship report

12. The Savonia University of Applied Sciences **assumes naturally** that Finnish students can answer the traineeship report questions during working time and employer **will help** with the questions. Were you aware of this custom?

13. Do you actually have time to guide a trainee during his traineeship?

14. Do you have time to answer trainees questions about the traineeship report?

15. What is your opinion concerning traineeship report?

Below you can see specified parts of the traineeship report, please read them.

- **The Basic information** consists history of the farm, business idea, resources, labour force, field/animal, forest sizes, buildings, supports and location.
- **The Calculations** is about profit calculations.
- **The Animal production** are daily works, machines, work safety, breeding, feeding planning, animal welfare etc.
- **The Plant production** are conditions of the fields, cultivating, fertilization, pesticides etc.
- **The Forest** are forestry plan, economy, environmental issues etc.

16. Here are the particular parts of the traineeship book. Did you manage to carry out an assingment (training report) with the trainee?

	Easy to fill	Complicated	Difficult	Very hard
Basic information	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Calculations	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Animal production	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Plant production	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Forest	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

17. How the problems could be solved, how would you improve the traineeship report?

Common questions

18. Do you know which kind of institution the Savonia University of Applied Sciences is?

19. Which kind of work did Finnish trainees do in your farm?

20. How would you improve Finnish trainees success in farm works?

21. We wish to have more farms for students to come to accomplish their practical training, have you noticed interested farms in your vicinity or heard about farms which could take international trainees for their farms?

22. Which would be the optimum date (month) for international trainees to take contact to your farm if they are interested in coming to your farm to accomplish traineeship?

23. What kind of information do you wish from the Savonia University of Applied Sciences before the arrival of the student?

We are very thankful that you had time to answer our questions.

LIITE 3

Haastattelujen lähtökohta kuvaukset

Haastattelu nro 1:

Kohdema: Englanti
Tuotantosuunta: Hevostalous, ratsastuspalveluja ja hevosten myyntitoimintaa
Eläinmäärä: 16
Työntekijät: 1-5
Yhteinen kieli: Englanti
Aikaisempi kokemus ulkomailta: Ruotsissa töissä hevostalouden puolella
Ammattitaito oli riittävä tilan työtehtäviin.

Haastattelu nro 2:

Kohdema: Itävalta
Tuotantosuunta: Emolehmätila, maatilamatkailu
Eläinmäärä: 45 lehmää, 45 hiehoa
Peltopinta-ala: 90 ha
Työntekijät: 8 henkeä
Yhteinen kieli: Englanti, saksa
Aikaisempi kokemus ulkomailta: Harjoittelu Ranskassa ja Ruotsissa sekä Hollannissa
3 viikon vaihto
Tilan vaatimukset alussa epäselviä, mutta ammattitaito oli riittävä.

Haastattelu nro 3:

Kohdema: Itävalta
Tuotantosuunta: Yhdistelmäsiikala
Eläinmäärä: 40 emakkoa, 200 lihasikaa
Peltopinta-ala: 10-20 ha
Työntekijät: Kolme vakituista
Yhteinen kieli: Saksa, englanti
Kommunikointi: Alussa hankaluuksia saksankielen kanssa, jota käytettiin työkielenä.
Oppi puhumaan sujuvaa saksaa harjoittelun aikana.
Aikaisempi kokemus ulkomailta: Lomamatkat
Ammattitaito: Ei aikaisempaa kokemusta sikatilalta.
Haastattelu nro 4:

Kohdema: Italia
Tuotantosuunta: Ravihevosten valmennus
Eläinmäärä: 70 ravihevosta
Työntekijät: 19 työntekijää harjoittelija mukaan luettuna
Yhteinen kieli: Italia, englanti
Kommunikointi: Kommunikointi sujui ihan hyvin, vaikka harjoittelijalla kielitaito kohtalainen
Aikaisempi kokemus ulkomailta: Töissä kyseisellä tilalla 2007
Ammattitaito oli riittävä tilan työtehtäviin.

Haastattelu nro 5:

Kohdema: Uusi-Seelanti
Tuotantosuunta: Lypsykarjatalous

Eläinmäärä: 1300 lypsävää, 300 hiehoa
Peltopinta-ala: 265 ha
Työntekijät: 2-7
Yhteinen kieli: Englanti
Aikaisempi kokemus ulkomailta: Matkustaminen
Ammattitaito oli riittävä tilan työtehtäviin.

Haastattelu nro 6:

Kohdema: Englanti
Tuotantosuunta: Lypsykarjatalous
Eläinmäärä: 190 eläintä
Työntekijät: Seitsemän
Yhteinen kieli: Englanti
Aikaisempi kokemus ulkomailta: Kielikurssi Englannissa 13-vuotiaana
Ammattitaito: ei riittävä, ei aikaisempaa kokemusta lypsämisestä.

Haastattelu nro 7:

Kohdema: Englanti
Tuotantosuunta: Lypsykarjatalous, kahvilatoiminta
Eläinmäärä: 200 lehmää
Peltopinta-ala: 95 ha
Työntekijät: seitsemän
Yhteinen kieli: Englanti
Aikaisempi kokemus ulkomailta: Lomamatkat, omalla kotitilalla kesätyöntekijä Itä-vallasta kesäisin.
Kommunikointi: Onnistui hyvin, joitakin sanoja joutui hakemaan.
Ammattitaito oli riittävä tilan työtehtäviin.

Haastattelu nro 8:

Kohdema: Englanti
Tuotantosuunta: Lypsykarjatalous
Eläinmäärä: 200 lehmää, 150 nuorkarjaa
Peltopinta-ala: 300 ha
Työntekijät: Yhdeksän
Yhteinen kieli: Englanti
Aikaisempi kokemus ulkomailta: Lomamatkat, koulussa keskusteleminen kansainvälisten ihmisten kanssa
Ammattitaito oli riittävä, mutta konepuolen töissä puutteita ammattiosaamisessa.

Haastattelu nro 9:

Kohdema: Unkari
Tuotantosuunta: Hevostalous, vaelluksia, majoitustoimintaa, viininviljelyä.
Eläinmäärä: 32 hevosta
Peltopinta-ala: 210 ha
Työntekijät: Seitsemän
Yhteinen kieli: Suomi, englanti
Aikaisempi kokemus ulkomailta: Lomamatkat
Ammattitaito oli riittävä tilan työtehtäviin.

Haastattelu nro 10:

Kohdema: Englanti
 Tuotantosuunta: Kasvinviljely
 Peltopinta-ala: 226 ha
 Työntekijät: Neljä
 Yhteinen kieli: Englanti
 Aikaisempi kokemus ulkomailta: työharjoittelussa Ruotsissa 3 kuukautta
 Ammattitaito: Yrittäjä opetti kaiken tarvittavan. Ammattitaito oli riittävä tilan työtehtäviin

Haastattelu nro 11:

Kohdema: Islanti
 Tuotantosuunta: Lammastalous, lypsykarjatalous
 Eläinmäärä: 500 lammasta, 27 lehmää
 Peltopinta-ala: Yhteislaitumet
 Työntekijät: Seitsemän
 Yhteinen kieli: Englanti, islanti
 Aikaisempi kokemus ulkomailta: Lomamatkat
 Ammattitaito: Ammattitaito oli riittävä tilan työtehtäviin lypsykarjatalouden puolelta.

Haastattelu nro 12:

Kohdema: Uusi-Seelanti
 Tuotantosuunta: Lypsykarjatalous
 Eläinmäärä: 1300 lypsävää, 300 hiehoa
 Peltopinta-ala: 265 ha
 Työntekijät: 2-7
 Yhteinen kieli: Englanti
 Aikaisempi kokemus ulkomailta: Oleskellut USA:ssa kuukauden.
 Ammattitaito riittävä

Haastattelu nro13:

Kohdema: Irlanti
 Tuotantosuunta: Maidontuotanto
 Eläinmäärä: 213 eläintä
 Peltopinta-ala: 164 ha
 Työntekijät: 5
 Yhteinen kieli: Englanti
 Aikaisempi kokemus ulkomailta: matkustelua
 Ammattitaito oli riittävä tilan työtehtäviin.

Haastattelu nro 14:

Kohdema: Itävalta
 Tuotantosuunta: Lammastalous. Tilalla oli oma meijeri, jossa tuotettiin juustoa ja juurtia.
 Muuta yritystoimintaa: Karavaanialue
 Työntekijät: Määrä vaihteleva.
 Yhteinen kieli: Englanti
 Aikaisempi kokemus ulkomailta: Lomamatkoja Liettuassa, Latviassa ja Norjassa
 Ammattitaito oli riittävä tilan työtehtäviin.

Haastattelu nro 15:

Kohdema: Itävalta

Tuotantosuunta: Lammastalous ja juustonvalmistus

Muuta yritystoimintaa: Karavaanarialue ja pieni tilakahvila

Eläinmäärä: 120 lammasta ja 45 pukkia

Peltopinta-ala: 20 ha, ei laidunnusta

Työntekijät: 5-7, vaihtelevasti

Yhteinen kieli: Englanti

Kommunikointi: Lasten kanssa hyvin, mutta isäntäperheen kanssa heikommin heidän heikon englannin kielen taitonsa vuoksi

Aikaisempi kokemus ulkomailta: Lomamatkoja ja englannin kielen käyttöä koulussa

Ammattitaito oli riittävä tilan työtehtäviin